

व्यवितमत्व विकास

यशोमंत्रा

मंगेश विठुल कोळी

कवितासागर प्रकाशन

कवितासागर

कवितासागर
प्रकाशन

KavitaSagar
Publication

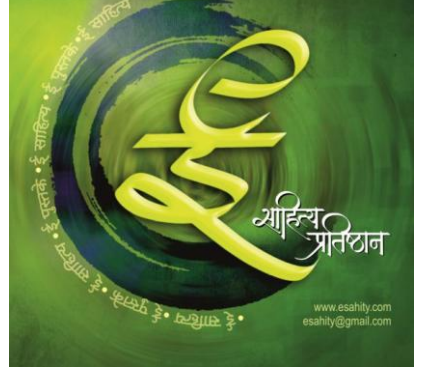
या पुस्तकातील लेखनाचे सर्व हक्क लेखकाकडे सुरक्षित असून पुस्तकाचे किंवा त्यातील अंशाचे पुनर्मुद्रण वा नाट्य, चित्रपट किंवा इतर रूपांतर करण्यासाठी लेखकाची लेखी परवानगी घेणे आवश्यक आहे. तसे न केल्यास कायदेशीर कारवाई होऊ शकते.

ई प्रकाशक :

ई साहित्य प्रतिष्ठान

www.esahity.com

esahity@gmail.com

ई प्रकाशन : २३ मे २०१६

©esahity Pratishthan©2016

विनामूल्य वितरणासाठी उपलब्ध.

- आपले वाचून झाल्यावर आपण हे फॉरवर्ड करू शकता.
- हे ई पुस्तक वेबसाईटवर ठेवण्यापुर्वी किंवा वाचनाव्यतिरिक्त कोणताही वापर करण्यापुर्वी ई-साहित्य प्रतिष्ठानची लेखी परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

व्यक्तिमत्व विकास

यशोमंत्रा

मंगेश विठ्ठल कोळी

कवितासागर प्रकाशन

02322 - 225500, 09975873569

KavitaSagar

कवितासागर

- Registered with the **International ISBN Agency, London, UK** and The Government of India, Ministry of Human Resource Development, New Delhi
- **International Standard Book Number: 978-81-929803-1-7**
- Title - **Yashomantra (यशोमंत्रा)**
- Author - **Mangesh Vitthal Koli (मंगेश विठ्ठल कोळी)** (9028713820)
रूपा निवास, पुष्पक चित्रमंदिरच्या मागे, गणेशनगर, शिरोळ - 416103,
तालुका - शिरोळ, जिल्हा - कोल्हापूर, महाराष्ट्र, mangeshvkoli@gmail.com
- Year of Publication - **May 03, 2016 (मे 03, 2016)**
- Edition's - **First** (प्रथम आवृत्ती)
- Volume - **One** (खंड पहिला)
- Price - **Rs. 65/-** (मूल्य 65/- रुपये)
- Subject - **Personality Development** (व्यक्तिमत्व विकास)
- Language - **Marathi** (मराठी)
- Total **52 Pages** including covers.
- **Copyright © Mangesh Vitthal Koli (मंगेश विठ्ठल कोळी)**
- Published in India in 2016 by - **Dr. Sunil Patil (डॉ. सुनील पाटील)**
On Behalf of **KavitaSagar Publication (कवितासागर प्रकाशन)**
Jaysingpur - 416101, Taluka - Shirol, District - Kolhapur, Maharashtra, India
02322-225500, **9975873569**, sunildadapatil@gmail.com, sunil77p@rediffmail.com
- Typesetting by - **Dhudat Desktop Publishing Center**
- Cover Design by - **Shrikant Shinde (श्रीकांत शिंदे)**
- Printed and Bound in India by - **KavitaSagar Printing Services**
- **Views expressed** in this book are **entirely** those of the respective **Authors** and do not represent the opinions or thoughts of the **Publisher**

॥ अर्पण ॥

यशोमंत्रा

हे माझे सहावे पुस्तक
जन्मल्यापासून कसे जगायचे
हा यशमंत्र देणा-या
माझ्या आईस अर्पण...

मंगेश विठ्ठल कोळी

दर्पण ऑफ यशोमंत्रा

श्री. मंगेश विठ्ठल कोळी या तरुण लेखकाचे यशोमंत्रा हे छोटेखानी पुस्तक माझ्या वाचण्यात आले. लेखक तिशीतला तरुण आहे. परंतु लेखकाची प्रगल्भता साठीच्या पलीकडची वाटते. त्यांनी जीवनाचा यशोमंत्र देताना त्याचे काही ठराविक टप्पे पाडून काही ठराविक सकारात्मक गोष्टीकडे डोळसपणे पाहण्याची दूरदृष्टी दिली आहे. कोणतेही काम यशस्वी व्हायचे असेल तर देवापेक्षा व्यक्तीने काबाडकष्टाला महत्व देणे किती महत्वाचे आहे. हा मुद्दा चांगलाच भावतो. कामाचे उद्दिष्ट ठरवून त्या दिशेने वाटचाल करताना कितीही अपयश आले तरी न डगमगता त्याचा पाठपुरावा केला पाहिजे. त्यासाठी इतरांचा सल्ला जरूर घेतला पाहिजे परंतु त्यात गुरफटून न जाता व न घाबरता सकारात्मक दृष्टीने ठरविलेल्या डेडलाईनमध्ये ते काम पूर्ण करण्याचा बहुमोल सल्ला दिला आहे.

स्वतःच्या गुणांची बेरीज करून नवीन वर्षाची सुरुवात करताना चांगल्याच बाबी विचारात घ्याव्यात व नकारात्मक बाबींना फाटा द्यावा हा लेखकाचा विचार मनाला भावतो. कामाची यशस्वीता ही त्यावरील निष्ठेवर आणि त्यातून मिळणाऱ्या आनंदावर अवलंबून असते. केवळ कर्तव्य भावनेने कामाकडे न पाहता त्यातील आनंद लुटण्याच्या उद्देशाने ते केल्यास त्या कामातसुद्धा जीवनातील जगण्याचे सौंदर्य गवसते. काम ही पुजा आहे' पुजेचे पावित्र्य आपण जितक्या निष्ठेने पाळतो. तिच निष्ठा कामाच्या बाबतीत ठेवल्यास यश आपलेच आहे हा कानमंत्र लेखक देऊन जातो.

कामासाठी काही तरी प्रेरणा हवी. काम करताना व्यक्तीच्या मनाचा ठाव घेतला पाहिजे. हे पटवून देताना गाळात रूतलेला हत्ती बाहेर काढताना माहताने दिलेला सल्ला व युद्धाची केलेली तयारी व नगारेचा ध्वनी ऐकू आल्यावर त्या हत्तीच्या पूर्व स्मृती जागृत होऊन तो दलदलीतून बाहेर येणे ही सगळीच बाब दैनंदिन जीवनात व्यक्तीला यश प्राप्त करून देणारी आहे. एक प्रकारची प्रेरणा आहे. आपण हे करू शकतो हा सकारात्मक संदेश आहे.

कोणतेही काम करताना व त्याची सुरुवात करताना काहीजण आपल्या

बाजूने असतील, काहीजण आपल्या बाजूने असणार नाहीत. म्हणून ते काम आपण करावे का न करावे अशी संभ्रम अवस्था निर्माण होते तेव्हा आपण असा विचार करावा की, मी हे काम हाती घेतलेच नसते तर या दोन्ही प्रकारचे विचार प्रवाह आलेच नसते. मग या दोन्ही बाबी विचारात घेऊन मी सकारात्मक दृष्टीने पुढे जाण्यास काय हरकत आहे. हा विचार खूपच प्रेरणादायी ठरतो. शेवटी कामाचे यशापयश हे आपल्या वैयक्तिक विचारावर अवलंबून असते. यशाचे सगळेच वाटेकरी असतात परंतु अपयश हे एकटेच असते. त्याच्या एकटेपणावर त्याला आपण साथ दिली तर त्यालाही बळ मिळेल व अपयशाचे यशात रूपांतर व्हायला वेळ लागणार नाही. याचा विचार जीवनातील प्रत्येक बाबतीत मोलाचा असतो.

काम करण्याचा हेतू हा त्यातून मला किती सुख मिळणार आहे असा जरूर असावा. परंतु ते सुखाचे शिखर गाठण्यासाठी दुःखाचे अनेक डोंगर ओलांडावे लागणार आहेत याचे भान ठेवून ते करावे. देवापेक्षा कठोर परिश्रमावर भर द्यावा हा लेखकाचा सल्ला लाख मोलाचा वाटतो. शेवटी सुख हे फुलपाखरासारखं असतं त्याला पकडण्याचा प्रयत्न केला तर ते उडून जाते. पाठलाग केला तर ते पकडताना मरून जाते. परंतु शांतपणे आपले काम आपण करित राहिलो तर ते आपोआप आपल्या मनगटावर येऊन स्थिरावते. याचे भान जो ठेवतो त्याला यशोदेवता माळ घालते.

एकंदरित यशोमंत्रा देणाऱ्या या तरुण लेखकाचे कौतुक करावे तेवढे थोडेच आहे. एवढ्या कमी वयात जीवनाकडे पाहण्याचा सकारात्मक दृष्टिकोनच लेखकाचा भविष्यकाळ किती उज्वल आहे हे दर्शवितो. यशोमंत्राचा जो ध्यास घेईल त्याच्या पदरात जीवनाचा सुंदर घास पडेल याची खात्री वाटते. लेखकाने रंगविलेल्या यशोमंत्रास भरभरून प्रतिसाद वाचकांनी द्यावा आणि त्यामधून आपल्या व इतरांच्या जीवनाकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन सकारात्मक ठेवावा. एवढीच माफक अपेक्षा करून थांबतो. लेखक मंगेश विठ्ठल कोळी आणि सदर पुस्तक तमाम वाचकांसाठी उपलब्ध करून देणारे डॉ. सुनील दादा पाटील (कवितासागर प्रकाशन) यांना सदिच्छा!

- प्रा. गणपतराव कणसे, कराड - 9421978971

माझं मन सांगतय...

यशोमंत्रा हे पुस्तक आपल्या हाती देताना मला खूप आनंद होत आहे. पुस्तक लिहिताना मनात अनेक प्रश्नांची सतत चूळबुळ सुरु होती. मी ज्या-ज्या ठिकाणी व्याख्यानासाठी उभा राहिलो त्या-त्या वेळी मला असे जाणवले की, जीवनामध्ये प्रत्येक व्यक्तीला यशस्वी होण्याची जिद्द मनात असते त्यासाठी स्वतःच स्वतःवर काही चांगली बंधने घालणे खूप आवश्यक आहे. असे म्हणतात की, **सतत धावत राहण्यापेक्षा, योग्य वेळी थांबणे हेच यशाचे खरे रहस्य आहे.** कोणत्याही परिस्थितीवर किंवा जीवनातील कठिणातील कठीण प्रसंगाचा मी ज्या पद्धतीने सामना केला आणि त्याच्यावर मात केली हेच मी मुख्यत्वे करून या पुस्तकातून सांगण्याचा प्रयत्न केला आहे.

आज समाजामध्ये वावरत असताना अनेकांचे चेहरे नाखुश, उदास, तणावग्रस्त पहावयास मिळतात. याची कारणे विचारली गेली तर शुल्लक कारणांसाठी अनेकजण जीवनातील अमूल्य वेळ वाया घालवत आहेत. नेहमी दुस-या दिवसाची किंवा येणा-या भविष्याच्या चिंतेने आताची खूप छान वेळ दवडत आहेत असे दिसून येते.

‘नको चिंता उद्याची, नको स्मृती कालची, वेळ वाया दवडू नको, कदर कर तू या क्षणाची. घडले काळ जे घडायचे, होईल उद्या जे व्हायचे, हाच एक क्षण हाती तुझ्या, गमावल्यावर मग न रडायचे. उद्या काही होणार नाही, काल गेले ते येणार नाही आणि स्वस्थ बसला, तर काहीच हातून होणार नाही.’ **यशोमंत्रा** हे पुस्तक वाचल्यानंतर व्यक्तीला स्वतःचे जीवन मनसोक्त, आनंदाने, तणावमुक्त तसेच जीवन जगत असताना एक छानसा यशमंत्र नक्कीच मिळेल याची मला खात्री आहे. या पुस्तकाला प्रस्तावना लिहिणारे टिळक हायस्कूल, कराडचे माजी प्राचार्य इंडिया बुक रेकॉर्ड 2016 चे मानकरी प्रा. गणपतराव रघुनाथराव कणसे तसेच माझे आयडल आणि युनिक विचारसरणी असणारे कवितासागर प्रकाशनचे संस्थापक प्रकाशक डॉ. सुनिल दादा पाटील यांचे मी मनापासून आभार मानतो.

- मंगेश विठ्ठल कोळी

अनुक्रमणिका...

1. डेडलाईन ठरवून घ्या.
2. त्रयस्त होऊन स्वतःकडे पहा.
3. बसलेल्यांना जागे करा.
4. भितीची वाईट कल्पना नको.
5. स्वतःच्या गुणांची बेरीज करा.
6. मूर्ख समज यापासून दूर रहा.
7. झिरो माईड कल्पना नको.
8. सल्ला घेऊनच काम करा.
9. शांत रहा, शांतता राखा
10. सवय करून घ्या.
11. मन चंगा तो...
12. आजचा दिवस माझा
13. न मागेल त्यालाही देणार
14. परिणामांची चिंता नको.
15. मागे काही राहिले नाही ना.
16. कुछ लोग सोच मे ही....

1. डेडलाईन ठरवून घ्या.

कोणतेही काम सुरू करण्याआधी त्याचा शेवट कशा पद्धतीने होणार याची स्वतःला माहिती असणे आवश्यक आहे किंवा एखादे काम हाती घेतल्यानंतर ते तडीस नेणे गरजेचे आहे. असे ध्येय पूर्ण करण्यासाठी त्या ध्येयाचे छोट्या-छोट्या कामांमध्ये विभागणी करावी. त्यामुळे एखादे मोठे ध्येय पूर्ण करण्यासाठी लागणा-या पाय-या आपोआप तयार होतील आणि अशा तयार झालेल्या पाय-यांपासून एक उत्तम मार्ग बनेल, त्यावर मार्गाने चालण्यास सुरुवात करा.

रात्री झोपताना किंवा दररोज सकाळी उठल्यावर आपण दिवसभरामध्ये कोणकोणती कामे करायची आहेत याची यादी आपल्याकडे उपलब्ध असते. त्यानुसार तुम्ही कामाला सुरुवात करता परंतु संपूर्ण दिवस पूर्ण गेला तरी सुद्धा काही कामे अजूनपर्यंत उरलेली असतात. याचे कारण आपणाला उमजत नाही आणि अनेकांच्या तोंडातून असे शब्द बाहेर पडतात की, 'मी पूर्ण दिवस काम करत असतो तरी सुद्धा माझी कामे मागे उरतात.'

यावर एक साधा आणि सोपा उपाय आहे. तो म्हणजे आपण करत असलेल्या प्रत्येक कामाची किंवा काम पूर्ण करण्याची एक डेडलाईन ठरवत नाही. त्याचा परिणाम एखादे काम तुम्ही किती वेळात पूर्ण करावयाचे हे ठरविले की त्या कामामध्ये एक प्रकारची गती आणि अचुकता निर्माण होते आणि कमी वेळेमध्ये जास्तीत जास्त काम करू शकाल.

आज या स्पर्धेच्या युगात बहुतेक विशेषतः खासगी क्षेत्रात अंतिम मुदतीचे म्हणजेच डेडलाईनचे पालन करावेच लागते. त्यामुळे काम दिलेल्या वेळेत पूर्ण होण्यासाठी मदत होते. आपल्या दिनक्रमातील कामांची डेडलाईन ठरवा आणि ही डेडलाईन नोंदवून घ्या. त्यानंतर तुम्हाला करावयाच्या कामाचे आणि तुमच्या जवळ असणा-या वेळेचे नियोजन करा. या सर्व गोष्टींचा पाठपुरावा करा. प्रत्येकाच्या जीवनामध्ये महत्वाची भूमिका बजावणारी डेडलाईन तुम्ही स्वतःच्या जीवनात देखील त्याचा वापर करा. तुम्ही कमी कालावधीमध्ये मोठे ध्येय गाठू शकाल आणि जीवनात यशस्वी व्हाल.

2. त्रयस्त होऊन स्वतःकडे पहा.

तुम्ही समाजामध्ये अनेक व्यक्ती पाहता ज्या स्वतःच्या चुकांचे खापर नेहमी इतरांच्यावर फोडतात. त्यांना असे वाटते की, इतरांच्या माथी चुकांचे खापर फोडल्याने त्या समस्येतून स्वतः बाहेर पडू शकतो. परंतु ही साफ चुकीची आणि भ्रामक कल्पना आहे. अशा व्यक्ती समाजामध्ये वावरत असताना स्वतःच्या हातून झालेल्या चुकांबद्दल नेहमी वकिलाची भूमिका घेतात आणि त्याच प्रकारची चूक इतरांच्या हातून घडली तर त्यांच्यावर आरोप करत स्वतः न्यायाधीशाच्या भूमिकेत असतात. अशा व्यक्ती स्वतःच्या कर्तृत्वापेक्षा नशिबावर जास्त प्रमाणात विसंबून असतात.

आजच्या धावपळीच्या युगात मानव खूप व्यस्त झाला आहे त्याने स्वतःचा अहंम इतका वाढवला आहे की, इतर व्यक्तींमधील चांगले गुण पाहण्यासाठी त्याला वेळच मिळत नाही. इतरांच्या कार्याबद्दल त्यांचे कौतुक करावे म्हणजे त्यांना कार्य करावयास प्रोत्साहन मिळते हेच विसरत चालला आहे. परंतु स्वतः केलेल्या कार्याबद्दल इतरांनी त्याची प्रशंसा करावी असे नेहमी त्याला वाटत असते. अशाच व्यक्तींची संख्या आज फार मोठ्या प्रमाणात वाढत आहे. ही संख्या कमी करावयाची असल्यास प्रत्येकाने स्वतःला त्रयस्त नजरेने पाहिले पाहिजे म्हणजे स्वतः करत असलेल्या कोणत्या गोष्टी योग्य आहेत ते समजू शकेल.

अंधारासारख्या संकटाला दोष देत बसण्याऐवजी एक ज्योत पेटवण्याचे धाडस दाखविले तरच अंधार दूर होईल. तुमचा नशिबापेक्षा कर्तृत्वावर जास्त विश्वास असावा, कारण उद्या येणारा उत्तम दिवस नशिबामुळे नव्हे तर कर्तृत्वामुळे येणार आहे. त्यामुळे तुम्ही आज ज्या प्रकारचे कार्य कराल तसाच भविष्यकाळ तुम्हाला मिळेल. स्वतःला असे काही बनवा जिथे तुम्ही असाल तिथे सर्वच तुमच्यावर प्रेम करतील, तुम्ही निघून गेलात तर तिथे तुमची सर्वदा आठवण राहिल आणि जिथे तुम्ही जाणार आहात तिथे सर्वच तुमची आतुरतेने वाट पाहतील.

माणूस नेहमी दोनच गोष्टींमुळे ओळखला जातो एक म्हणजे कर्म आणि दुसरे म्हणजे कार्य होय. जो व्यक्ती उत्तम प्रकारचे काम करतो त्याचे कर्म ही उत्कृष्ट असते. जी माणसं ध्येयाकडे नजर ठेवून वाटचाल करत असतात ती सतत धडपडत असतात. लोकांच्या दृष्टिने ती 'धड' नसतात. कारण ती 'पडत' असतात. पण खर सांगायचे झाले तर ती 'पडत' नसतात तर पडता पडता 'घडत' असतात. इतरांच्या कार्याला कधीही कमी लेखू नये, कारण प्रत्येकाचे काम हे ज्याच्या त्याच्या दृष्टीने उत्तम असते.

अनुभवाने एक शिकवण मिळत असते. कुणाच्या चुका, उणीवा शोधत बसू नका, तुम्ही हिशोब करू नका, काही जिंकणं बाकी आहे, हरणं बाकी आहे, अजूनही आयुष्याचे पूर्णसार बाकी आहे. आपण चाललोय आपल्या ध्येयपूर्तीकडे, आपण पहिल्या पानावर आहात. अजून आयुष्याचे संपूर्ण पुस्तक बाकी आहे. स्वतःच्या कामात मग्न रहा आणि प्रत्येक कार्य करत असतांना त्रयस्तांच्या दृष्टीने उत्तम कसे करता येईल याचा विचार करा म्हणजे आयुष्यात यशस्वी व्हाल.

3. बसलेल्यांना जागे करा.

ब-याच वेळा तुम्ही निवांत क्षणी बसलेले असता आणि त्यावेळी मनामध्ये अनेक चांगल्या संकल्पना आठवतात परंतु त्या फक्त संकल्पनाच राहतात. असे होण्यामागच्या कारणांचा शोध घेतल्यास त्याची किरकोळ आणि शुल्लक कारणे स्पष्ट दिसून येतात. तुम्ही करत असलेले संकल्प सत्यामध्ये उतरविण्यासाठी जी संकल्पना ज्या वेळी सुचेल त्याच वेळी थोडा का होईना पण त्या संकल्पनांचा पाठलाग करायला हवा म्हणजेच त्याचे कृतीमध्ये रूपांतर करायला हवे तरच त्याचा फायदा आहे.

तुम्ही निवांत वेळी घरामध्ये किंवा बाहेर काम करण्याचा मनसुबा ठेवत असाल परंतु ती कामे पूर्णत्वास नेवू शकत नाही असे जेव्हा स्वतःला वाटू लागेल त्याची कारणे म्हणजे नंतर करू, अजून खूप वेळ आहे, आताच करणे गरजेचे आहे काय? अशा प्रश्नांच्या विचाराने मन गोंधळून गेलेले असते. या सर्वांवर एकच उपाय आहे तो म्हणजे स्वतःच्या विचारांवर, कृतीवर, सवयीवर आणि आत्मविश्वासावर बसलेली धूळ बाजूला सारून बसलेल्या प्रत्येक व्यक्तीने जागे होणे गरजेचे आहे. तुम्ही जे कार्य करता ते जर समाज तसेच संपूर्ण मानवजातीच्या प्रगतीमध्ये भर घालणारे असेल तर तुमच्याबरोबर किंवा तुमच्या विचारांशी समंजस असणा-या व्यक्तींना तुमची संकल्पना सांगा आणि त्यांना हे चांगले कार्य करण्यासाठी जागे करा. तुम्ही काहीतरी वेगळं आणि उत्तम करू शकता याची जाणीव त्यांना करून द्या.

तुमच्याबरोबर असणा-या व्यक्तींमुळे तुमची थोडीफार ओळख निर्माण होत असते मराठीमध्ये एक छान म्हण आहे, “ढवळ्या शेजारी बांधला पोवळा, वाण नाही पण गुण लागला” तुमचे आई-वडिल कोण असणार हे ठरविण्याचा अधिकार निसर्गाने दिलेला नाही. परंतु तुम्ही कोणाचे आई-वडिल होणार हे नक्कीच

तुमच्या हातामध्ये असते. तुमच्या आयुष्यात कोण येणार ही येणारी वेळ ठरविते परंतु शेवटपर्यंत तुमच्या आयुष्यात कोण राहणार हे तुम्हाला स्वतःला ठरवावे लागते. त्यामुळे तुमच्याबरोबर असणारे आळशी, नकारात्मक विचार करणारे किंवा कामातील चालढकल करणा-या व्यक्तींपासून थोडेसे दूरच रहा.

एक ठराविक वयानंतर तुम्हाला पेन्सिलच्या ऐवजी पेन दिला गेला त्याचे कारण हेच असते, तुमच्या लक्षात आले पाहिजे की, जस जसे तुम्ही मोठे होत जाता तस तशा तुमच्या हातून झालेल्या चुका खोडल्या जात नाहीत. आयुष्यातील प्रत्येक क्षण अमूल्य आहे तो आनंदाने जगा आणि स्वतःच्या मनातील संकल्पना कृतीत आणून त्याचा उपयोग नेहमी इतरांच्या चांगल्यासाठी करा.

असे म्हणतात की, तुम्ही जे कार्य करता त्या पद्धतीने तुमचं भविष्य घडत असते, परंतु रिकाम्या वेळेत तुम्ही जे कार्य करता प्रत्यक्षात तुम्ही तसे असता. रिकाम्या वेळेतील तुमचे विचार, कृती ही प्रगतीतील पाय-यांचे काम करतात. मग त्या पाय-या कशा पद्धतीने तयार करावयाच्या हे स्वतःच ठरवावे लागते. आत्मविश्वासाने केलेल्या कार्याला कोणत्याही संकटाची भीती नसते, मुळात संकटे तुमच्या आत्मविश्वासाची परीक्षा घेण्यासाठीच बनलेली असतात. या परीक्षेत जो उत्तीर्ण होतो तोच जीवनात यशस्वी होतो.

4. भितीची वाईट कल्पना नको.

आजच्या या धावपळीच्या आणि धकाधकीच्या जीवनामध्ये अनेकजण मागे राहतात. त्याची अनेक कारणे असतील परंतु सर्वात महत्वाचे कारण म्हणजे स्वतःमध्ये असलेला आत्मविश्वासाचा अभाव तसेच प्रत्येक क्षणी मनातील चाललेली चलबिचल, अस्थिरता. प्रत्येक व्यक्ती कोणतेही कार्य करत असताना त्याला ते कार्य कशा पद्धतीने करता येणार नाही हे सांगणा-यांची संख्या आज समाजामध्ये वाढत आहे. तुम्ही एखाद्याला पाठींबा देत नसाल तर काहीही हरकत नाही परंतु त्याला नकारात्मक दृष्टिकोनाकडे खेचायला नको आहे हे लक्षात ठेवा.

एकदा एक सहा वर्षांचा मुलगा आणि दहा वर्षांचा मुलगा फिरायला गावाबाहेर जातात. बोलणे खूप रंगते. ते दोघे एकमेकांमध्ये खूप रमून जातात. अचानक पुढे भला मोठा खड्डा येतो, त्यामध्ये दहा वर्षांचा मुलगा पडतो आणि जीवाच्या आकांताने ओरडू लागतो, मला वाचवा मला वाचवा. त्या सहा वर्षांच्या मुलाला काहीही सुचत नाही नेमके काय करायचे म्हणजे त्याच्या मित्राचे प्राण वाचतील. तो काही तरी शोधण्याचा प्रयत्न करतो त्याला एक दोरी दिसते. तो ती दोरी त्या खड्ड्यात अडकलेल्या मित्राकडे फेकतो आणि दुस-या टोकाला धरून मित्राला त्या खड्ड्यातून वरती खेचायला सुरुवात करतो. शरीरातील सर्व शक्ती एकवटून तो प्रयत्न करित राहतो. तो वरती खेचत राहतो खेचत राहतो जो पर्यंत त्याचा मित्र वरती येत नाही तो पर्यंत. शेवटी त्याच्या मित्राचे प्राण तो सहा वर्षांचा मुलगा वाचवतो.

ते दोघे आनंदाने गावाकडे जातात. मग तो दहा वर्षांचा मुलगा गावातील सर्वांना घडलेल्या घटनेबद्दल सांगतो. त्याच्या बोलण्यावर कोणीही विश्वास ठेवत नाहीत परंतु गावातील सर्वात वृद्ध माणसाला सगळे मिळून विचारतात तेव्हा ते

म्हणतात त्या सहा वर्षांच्या मुलाने त्या दहा वर्षांच्या मुलाचे प्राण वाचविले असतील यात काहीच शंका घेण्यासारखे नाही आणि ते खरे देखील आहे. ते सर्वाना सांगतात जेव्हा तो दहा वर्षांचा मुलगा खड्ड्यात पडला तेव्हा सहा वर्षांच्या मुलाच्या जवळ कोणीच नव्हते, त्याला जर जवळ येऊन कोणी सांगितले असते की तू हे करू शकत नाहीस तर नक्कीच तो करू शकला नसता. परंतु त्याला असे सांगणारं कोणीही तिकडे उपस्थित नव्हते त्यामुळे तो त्याच्या मित्राचे प्राण वाचवू शकला.

प्रत्येकामध्ये काम करण्याची वृत्ती असते, धाडसही असते परंतु कोठे तरी मनामध्ये भितीची वाईट कल्पना दडलेली असते आणि ती अशाच वेळी बाहेर येते आणि तुम्हाला मिळणा-या यशाचे अपयशामध्ये रूपांतर होते. त्यासाठी कोणतेही कार्य करत असता ते अगदी निश्चित आणि स्वतःवरील आत्मविश्वासाने, सततच्या परिश्रमाने, सातत्याने केले तर यश हे नक्कीच मिळते. येणा-या प्रत्येक कठीण प्रसंगाला सामोरे जा तेही भितीची कसलीही वाईट कल्पना मनामध्ये न बाळगता. मग पहा यश नक्कीच मिळेल. सर्वाना खूप खूप शुभेच्छा....

5. स्वतःच्या गुणांची बेरीज करा

सरत्या दिवसापासून तुम्ही काय शिकलात किंवा सरत्या वर्षातील तुमचे अनुभव सांगा असं कोणी आपल्याला सांगितले तर आपण सुरुवात नकारात्मक विचार किंवा वाईट घटना, गोष्टी, कल्पना, मनामध्ये एकत्र जमतात आणि त्या आपण समोरच्या व्यक्तीला सांगण्यास सुरुवात करतो. असे केल्यामुळे नवीन दिवसाची सुरुवात देखील आपण नकारात्मकतेनेच करतो. जर तुम्हाला चांगले विचार किंवा स्वतःमधील चांगले गुण कोणते हे जर कोणी विचारले तर मनामध्ये खूप खोलवर डोकावून एखादी घटना शोधण्याचा प्रयत्न केला जातो. परंतु दररोज आपल्या आयुष्यामध्ये एकतरी आनंदाचा क्षण येत असतो. त्याकडे दुर्लक्ष करतो आणि दुःखाचे क्षण परत परत उगाळून त्याचा मानसिक, शारीरिक त्रास करून घेतो.

आपण नेहमीच उद्याचा दिवस चांगला असावा. म्हणून काम करतो. परंतु जेव्हा तो दिवस उजाडतो, आपण त्याचा उपभोग न घेता सतत उद्याची चिंता करतो, त्यापेक्षा आजचा दिवस आनंदाने उपभोगून काम केल्यास उद्याचा दिवस नक्कीच चांगला जाईल. तुम्ही स्वतःमधील चांगले असणा-या गुणांचा शोध घ्या आणि त्यांना उत्तम कशा पध्दतीने बनविता येईल. यावर मेहनत घेतली तर तुम्हाला जाणवेल की तुम्ही जे ध्येय मनामध्ये ठरविले आहे. मग ते कितीही कठिण असले तरी ते अगदी सहजतेने पूर्ण करू शकाल. स्वतःच्या गुणांची नेहमी बेरीज करीत रहा. येणा-या नवीन दिवसामध्ये स्वतःमधील एक तरी चांगला गुण शोधा, तो लिहून ठेवा. त्याप्रमाणे कृती करा म्हणजे तो चांगला असणारा गुण उत्कृष्ट होईल आणि त्याचा फायदा तुम्हाला नक्कीच होईल. स्वतःच्या गुणांची केलेली बेरीज दररोज थोडी थोडी केलेली प्रगती होय आणि अशा लहान लहान गुणांच्या बेरजेने खूप मोठे यश मिळविले जाऊ शकते.

रस्ता कितीही खडकांनी (दगड) भरलेला असला तरी एक चांगला बुट घालून त्यावर आपण सहज चालू शकतो, परंतु चांगल्या बुटामध्ये एक जरी खडा असला तर चांगल्या रस्त्यावर काही पावले चालणे कठीण होते. मनुष्य बाहेरच्या आव्हानांनी नाहीतर आतल्या कमजोरीमुळे अयशस्वी होतो. ज्या दिवशी तुम्ही तुमच्या दिवसभरामध्ये मनमोकळे जगून स्वतःच्या गुणांचा शोध घेतलात. तोच दिवस तुमचा आहे. बाकी तर फक्त कॅलेंडरच्या तारखा आहेत. त्यामुळे नेहमी स्वतःमधील गुणांची बेरीज करत राहा.

आयुष्य हे कापूर आहे. वापरला तरी संपतो आणि नाही वापरला तरी सुध्दा संपतो. त्यामुळे तुम्ही आयुष्यात चांगल्या गुणांची बेरीज केली तर तुमच्या मरणानंतरसुध्दा तुम्ही तुमच्यामधील उत्तम गुणांच्यामुळे नेहमी इतरांच्या स्मरणात राहता. जग नेहमी म्हणत, चांगले लोक शोधा आणि वाईट लोकांना सोडा. पण भगवान गौतम बुध्द म्हणतात, लोकांमधील चांगले गुण शोधा आणि वाईट दुर्लक्षित करा. कारण कोणीही सर्वगुण संपन्न जन्माला येत नाही.

किती क्षणाचं आयुष्य असतं
आज असत तर उद्या नसतं
म्हणूनच ते हसत हसत जगायचं असतं
कारण इथं कुणी कुणाच नसतं
जाणारे दिवस जात असतात
... येणारे दिवस येतच असतात
जाणारांना जपायचं असतं
येणारांना घडवायचं असतं
आणि जीवनाच गणित सोडवायचं असतं....

6. मूर्ख समज यापासून दूर रहा.

मनुष्य प्राणी हा कमी कालावधीमध्ये खूप प्रमाणात स्वतःचा विकास घडविणारा प्राणी आहे. परंतु अनेक व्यक्ती या अजूनही बुरसटलेल्या विचार सरणीतून बाहेर पडण्यास तयार नाहीत. कित्येक ठिकाणी आणि कित्येक व्यक्ती फक्त बडबड करत असतात परंतु कृती मात्र काहीच करत नाहीत. स्वतः चा अहंकार आणि स्वतः मधील असणारा अहंम यामुळे त्यांची प्रगती खुंटत असते. अनेक मूर्ख समजुतींचे अंगी असणारे दुर्गुण अशा व्यक्तींना छान वाटतात आणि अशाच दुर्गुणांना ते स्वतः ची ताकद किंवा कौशल्य मानतात त्यातच गुरफटून जातात.

आपल्या मराठीमध्ये एक म्हण आहे ती म्हणजे अर्ध्या हळकंडाने पिवळे होणे अशा प्रकारचे वर्तन असणा-या व्यक्तींची संख्या समजामध्ये दिवसेंदिवस मोठ्या प्रमाणावर वाढत चालली आहे. कोणत्याही उपक्रमाचा प्रारंभ करायचा किंवा मोठं मोठ्या गप्पा गोष्टी करायच्या परंतु वास्तवात मात्र एकही कार्य पूर्ण करत नाहीत. त्याचबरोबर इतरांचे म्हणणे कशा पद्धतीने चुकीचे आहे हे पटवून देण्यात अशा व्यक्ती पारंगत असतात. स्वतःला असलेले अपूर्ण ज्ञानाचा दिखावा राजरोसपणे करतात. स्वतःतील मूर्ख समजुती असे लोक सर्वासमोर मांडतात. त्यांना असे वाटत असते की, मी इतरांना कसे मूर्ख ठरवतो आणि स्वतः किती श्रेष्ठ आहे असाच प्रयत्न त्यांचा नेहमी असतो.

जर तुम्हाला यशाच्या मोठ्या शिखरावर पोहचायचे असेल तर अशा मूर्ख समजपासून दूर राहायला हवे. असे म्हणतात की, कोणत्याही गोष्टींमधील अर्धवट ज्ञान हे माणसाला स्वतः च्या आयुष्यातील विनाशाकडे, अपयशाकडे घेऊन जाते. ज्या गोष्टीतील स्वतः ला ज्ञान नाही अशा गोष्टींचा प्रारंभ करू नये आणि प्रारंभ करण्याअगोदर त्या क्षेत्रातील संपूर्ण ज्ञान आत्मसात करणे गरजेचे असते.

मूर्ख समज असणा-या व्यक्तींना ओळखणे खूप सोपे असते ते पुढील उदाहरणाने समजू शकेल. एकदा एक कुंभार गाढव खरेदीसाठी बाजारात जातो एक गाढव खरेदी करतो. पण त्या मालकाला सांगतो मी या गाढवाला एक दिवस घेऊन जातो योग्य वाटल्यास ठेवून घेतो. मग तो कुंभार त्या गाढवाला घरी घेऊन येतो आणि त्याच्या जवळ असणा-या गाढवाच्या कळपामध्ये सोडतो त्या कळपामध्ये दोन आळशी आणि कामाला मूठ असणा-या गाढवाजवळ ते नवीन गाढव बसते त्यांच्यात ते रमते. दोन तीन तासाने त्या नवीन गाढवाला घेऊन कुंभार परत त्या मालककडे येतो आणि हे गाढव मला नको आहे असे सांगतो. त्यावर तो मालक त्याचे कारण विचारतो मग तो कुंभार त्याच्या घरी घडलेला प्रसंग सांगतो आणि म्हणतो हे गाढव खूप आळशी, कामाला मूठ आणि इतरांच्या मूर्ख समजुतीने स्वतः चे निर्णय घेणारे आहे तेव्हा मला हे नको असे सांगून पैसे परत घेतो.

कोणत्याही व्यक्तीची ओळख ही त्याच्या कामातील किंवा अंगभूत कौशल्याने होत असते तेव्हा स्वतः ला पहिले सिद्ध करा, स्वतः चे मत स्पष्ट आणि परखडपणे मांडण्याची बौद्धिक शक्ती आत्मसात करा आणि मूर्ख समजुती असणा-या व्यक्तीपासून दूर रहा. यश तुम्हाला नक्कीच मिळेल.

7. झिरो माईड कल्पना नको.

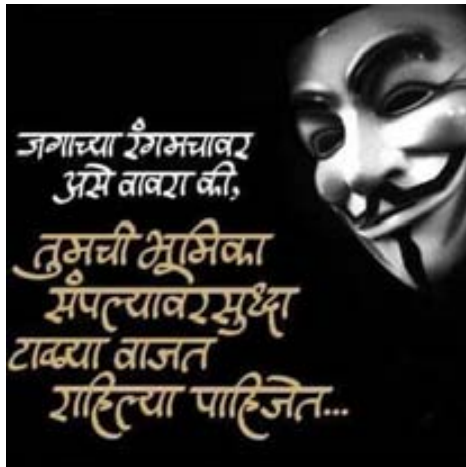
प्रत्येक व्यक्तीला यशस्वी होताना अनेक अपयशाच्या पाय-या चढाव्या लागतात. असे म्हणतात की, 'अपयश ही यशाची पहिली पायरी असते' परंतु अपयशाची पहिली पायरी म्हणजे स्वतः च्या झिरो माईड असल्याची कल्पना खूप खोलवर रुजवणे होय. तुम्ही कोणतेही कार्य करत असाल ते सकारात्मक दृष्टिकोन ठेवून आणि एखाद्या ध्येयापर्यंत पोहचण्यासाठी त्याचे केलेले नियोजन आणि नियोजन पूर्वक केली जाणारी कृती फार महत्वाची असते.

तुम्हाला कोणीतरी सांगत असते की, एखाद्या वेळी जीवनामध्ये खूप कठीण प्रसंग आला म्हणजे त्यावेळी देवाचे नाव घेतले तर तो कठीण प्रसंग नाहीसा होतो. परंतु हे साफ खोटे आहे. असे उपाय योजणारे फारच मोठ्या प्रमाणावर समाजामध्ये वावरताना दिसतात. ज्या वेळी स्वतः मेंदू काम करण्यापासून थांबविला जातो किंवा स्वतः ची हार मानून विचारच थांबविले जातात तेंव्हा स्वतः ची अवस्था ही झिरो माईड असते आणि अशा अवस्थेमध्ये नेहमी अपयशच पदरी पडते.

स्वतः च्या बुद्धीवर आणि शारीरिक क्षमतेवर ज्या व्यक्तीचा आत्मविश्वास नसतो अशा व्यक्ती ह्या झिरो माईडच्या असतात. झिरो माईड म्हणजे नक्की काय हे जाणून, समजावून घेणे गरजेचे आहे. जीवनामध्ये कितीही कठीण प्रसंग समोर उभा ठाकला तरी त्या कठीण प्रसंगाला सांगा मी हरलो नाही कारण अजून तुम्ही जिंकला नाही. हे स्पष्ट आणि ठामपणे सांगता आले पाहिजे. कोणत्याही कठीण प्रसंगी पॉझिटीव्ह माईड ठेवणे म्हणजे यशाच्या रस्त्यावर चालण्या सारखे असते. अनेक जण एकसारखाच मार्ग निवडतात म्हणून त्यांना समान यश प्राप्त होते. परंतु सर्वापेक्षा वेगळा आणि कठीण मार्गावर जो चालतो त्याच्या मागून सर्वजण चालत असतात.

तुम्ही अनेक यशस्वी माणसांच्या गोष्टी ऐकत असाल ते कशा प्रकारे यशस्वी झाले, त्यांनी कोणकोणत्या कठीण प्रसंगाला कशा प्रकारे सामोरे गेले वगैरे वगैरे. परंतु एक लक्षात ठेवा या व्यक्तींना जी समस्या, अडचणी आल्या त्या कदाचित तुम्हाला कधीही येणार नाहीत. जीवन ही एक शाळा आहे या शाळेत सर्वजण शिकत असतात. कोणालाच माहित नसते आपण कोणत्या वर्गात शिकत आहे आणि पुढे काय होणार आहे. येथे प्रत्येकाचे धडे वेगवेगळे असतात समस्या तशीच असली तरी त्याचे उपाय मात्र वेगवेगळे असतात हे लक्षात ठेवा.

तुम्हाला स्वतः ला यशस्वी व्हावयाचे असेल तर एक लक्षात ठेवा उद्या काय होणार आहे किंवा इतरांचे काय होणार आहे याचा विचार करून स्वतः च्या माईडला झिरो बनवू नका. तुम्ही स्वतः च्या जीवनाचा विचार करा कारण ते खूप महत्वाचे आहे. इतर काय करतात ही त्यांची समस्या आहे. नेहमी पॉझिटीव्ह माईडने विचार करा. कारण झिरो माईड मुळे कोणाचीही कधीही प्रगती होऊ शकत नाही हे नेहमी लक्षात ठेवा.

8. सल्ला घेऊनच काम करा.

तुमच्या सभोवताली अनेक लोक यशस्वी झाल्याची अनेक उदाहरणे आहेत. ते लोक कसे यशस्वी झाले आणि त्यामागची कारणे काय आहेत याची तुम्ही कधी शहानिशा केली आहे का? आज प्रत्येक जण यश मिळविण्यासाठी धडपडत आहे परंतु नक्की योग्य दिशा कोणती आहे याची खात्री न करताच पुढे पाऊल टाकत आहे. खूप प्रयत्न करून तुम्हाला यश प्राप्त होत नसेल तर तुम्ही चुकीच्या पद्धतीने प्रयत्न करत आहात हे जाणून घ्या. सर्व प्रथम तुम्ही शांतपणे स्वतःला नक्की कोणत्या ध्येयापर्यंत पोहचवायचे आहे ते ठरवा आणि तुम्हाला काय करायचे आहे आणि काय नाही याची एक यादी तयार करा. तुम्हाला जे काही करायचे नाही त्या यादीतील एकही काम आपल्या हातून होणार नाही याची काळजी घ्या. म्हणजे जे ध्येय गाठावयाचे आहे त्याच गोष्टी शिल्लक राहतील. मगच स्वतःच्या ध्येयाकडे वाटचाल करण्यास सुरुवात करा.

माणूस हा समूहात राहणारा प्राणी आहे आणि सर्व प्राण्यांपेक्षा जास्त अहंम त्याच्याकडे आहे, तुम्हाला थोडेसे ज्ञान अवगत झाले म्हणजे सर्वच गोष्टी तुम्ही एकटे करू शकता अशा भ्रामक कल्पनेत तुम्ही कदापीही राहू नका. ज्या गोष्टीमध्ये तुम्हाला यश मिळवायचे आहे त्यासाठी त्यामध्ये कार्यरत असणा-या व्यक्तींचा सल्ला घ्या आणि मगच पुढे चालत रहा. म्हणजे तुमचे ध्येय योग्य वेळी आणि अचूक पद्धतीने होत राहिल, नाहक वेळ आणि श्रम वाचतील. नवनवीन गोष्टी करत असताना पुढचा विचार करा किंवा ज्या त्या क्षेत्रातील अनुभवी आणि कार्य करणा-या व्यक्तींचा सल्ला घ्या.

येथे एक छानसे उदाहरण आठवते. एका राजाजवळ एक हत्ती होता. तो त्याला अत्यंत प्रिय होता. तो हत्ती स्वामीभक्त असण्याबरोबरच चांगला योद्धा होता. जेव्हा केव्हा राजाने त्याच्यावर बसून युद्ध केले तेव्हा राजा त्यात विजयी झाला. काही काळ लोटल्यानंतर हत्ती वृद्ध होत चालला त्यामुळे राजाने त्याला

युद्धात घेवून जाणे बंद केले. मात्र राजाचे त्या हत्तीवरचे प्रेम काही कमी झाले नाही. एकेदिवशी तो हत्ती सरोवरामध्ये पाणी पीत होता. सरोवरामध्ये पाणी कमी होते त्यामुळे हत्ती पुढेपुढे गेला आणि दलदलीत फसला. वृद्धावस्थेमुळे हत्तीला दलदलीतून निघणे शक्य नव्हते, त्यामुळे तो जोरजोरात ओरडू लागला. त्याचा आवाज ऐकून माहूत त्याच्याकडे धावत आले, परंतु सरोवरातून त्याला बाहेर काढणे कुणालाही जमेना. तेंव्हा त्यांनी त्याच्या शरीराला भाले टोचायला सुरुवात केली.

कारण भाल्याच्या टोचण्याने तो सर्व शक्तीनिशी प्रयत्न करेल आणि बाहेर येईल, पण हत्ती बाहेर येऊ शकला नाही. भाल्याच्या टोचण्याने हत्तीच्या डोळ्यातून अश्रू येऊ लागले. राजापर्यंत ही वार्ता गेली. त्याने तत्काळ त्या हत्तीच्या जुन्या आणि अनुभवी माहुताला बोलावणे पाठविले. माहूत आला, राजा शेजारीच उभा होता. त्याने राजाला असा सल्ला दिला, महाराज! तत्काळ युद्धाचे नगारे वाजवा, सैन्य या सरोवराभोवती गोळा करा, आक्रमणाच्या घोषणा सैनिकांना द्यायला सांगा. राजाने त्याचे म्हणणे ऐकले आणि युद्धाचे नगारे वाजविण्याचा हुकुम दिला. मग काय म्हणता, नगारे वाजू लागले, सैनिकांच्या रांगा शिस्तबद्धपणे लागल्या, आक्रमणाच्या घोषणा ऐकू येवू लागल्या. त्याबरोबर हत्तीच्या अंगात वीरश्री संचारली आणि तो त्या दलदलीतून बाहेर पडला. त्याचे मनोबल हे युद्धासाठी तयार झाले होते. राजाने जुन्या माहुताचे आभार मानले आणि बक्षीस दिले.

लक्षात ठेवा निराशावादी विचार ठेवल्याने कधीच यश मिळत नाही. सकारात्मक विचारसरणी असल्यास प्रगती होते. त्यासाठी कोणतेही काम करताना सल्ला घेऊनच काम करा म्हणजे तुम्ही यशस्वी व्हाल.

9. शांत रहा, शांतता राखा

असे म्हणतात की, राग आल्यावर ओरडायला कधीच ताकद लागत नाही, राग आल्यावर खरी ताकद लागते ती शांत होण्यासाठी. कारण शब्द येत असतात हृदयातून पण अर्थ काढले जातात ते डोक्यातून. या प्रमाणे तुमच्या जीवनामध्ये कित्येकदा किंवा मी तर म्हणेण की, प्रत्येक दिवसातून एकदातरी आपण इतरांच्यावर रागवत असतो. परंतु थोडा वेळ गेल्यानंतर आपण त्या व्यक्तीवर उगाचच रागावल्याची खंत आपल्या मनामध्ये जागी होते. नंतर तुम्ही पश्चाताप करून घेता अशी वेळ जर तुमच्या वर येऊ द्यायची नसेल तर शांत रहा आणि शांतता राखा तुमच्या ब-याच समस्या आपोआप सुटल्याची जाणीव तुम्हाला नक्कीच होईल.

एकदा कर्ण, कृष्ण आणि अर्जुन एका गावाच्या दिशेने चालत निघाले होते. अर्जुन कृष्णाला सारखा खोचकपणे विचारत होता, कर्णालाच का सगळे सर्वश्रेष्ठ दाता म्हणून संबोधतात आणि मला का नाही? लगेच कृष्णाने समोरच्या दोन टेकड्यांचे रूपांतर सोन्याच्या टेकड्यांमध्ये केले आणि अर्जुनाला म्हणाला, हे सगळे सोने गावक-यांमध्ये वाटून टाक. अट एकच एकूण एक सोने तू दान केले पाहिजेस. लगेच अर्जुन जवळच्या गावात गेला आणि तिथे त्याने जाहीर केले की, मी प्रत्येक गावक-याला सोने दान करणार आहे आणि त्यासाठी प्रत्येकाने टेकडीपाशी यावे. लोक अर्जुनाच्या मागे टेकडीच्या दिशेने चालू लागले. पुढे अर्जुन छाती काढून चालत होता. मागे गावकरी त्याचा जयजयकार करत होते. दोन दिवस, दोन रात्री काम चालू होते. अर्जुन खोदत होता आणि सोने काढून लोकांना देत होता. पण टेकडी थोडी देखील संपली नव्हती. लोक सोने घेऊन घरी जायचे आणि परत येऊन रांगेत उभे राहायचे. आता अर्जुन अगदी दमून गेला होता. पण त्याचा अहंकार त्याला माघार घेऊ देत नव्हता. शेवटी त्याने कृष्णाला सांगितले की बास, आता यापुढे मी काम करू शकत नाही.

मग कृष्णाने कर्णाला बोलावले आणि सांगितले की, या दोन सोन्याच्या टेकड्या आहेत त्या तू लोकांना दान करून टाकायच्या. लगेच कर्णाने पंचक्रोशीतील गावक-यांना बोलवले आणि सांगितले की, या दोन सोन्याच्या टेकड्या तुमच्या आहेत. एवढे सांगून कर्ण तिथून निघून गेला. लोक सोने वाहून नेऊ लागले. अर्जून चकित होऊन पाहात बसला. हा विचार आपल्या मनात का आला नाही, या प्रश्नाने तो अस्वस्थ झाला.

कृष्ण मिशकीलपणे हसला आणि म्हणाला, अनावधानाने का होईना तू सोन्याकडे आकर्षित झालास. तू गर्वाने प्रत्येक गावक-याला सोने वाटू लागलास. कर्णाच्या मनात असले काहीही नव्हते. त्याने शांत पद्धतीने दान केले आणि तो निघूनही गेला. आपले कुणी कौतुक करतंय, गुणगान गातंय. हे पाहण्यासाठी देखील तो थांबला नाही. व्यक्ती प्रकाशाच्या मार्गावर चालत असल्याचे हे लक्षण आहे. देणगीच्या बदल्यात लोकांनी आपले कौतुक करावे, शुभेच्छा द्याव्यात, धन्यवाद द्यावेत अशी अपेक्षा न ठेवून शांत राहून केलेल्या कर्माने माणूस यशस्वी होतो.

डोक शांत असेल तर
निर्णय चुकत नाहीत
अन **Be positive**
भाषा गोड असेल तर
माणसं तुटत नाहीत

10. सवय करून घ्या.

तुमच्या दररोजच्या जीवनामध्ये अनेक घटना घडत असतात मग त्यातील काही घटना मनासारख्या म्हणजेच पसंत पडणा-या तर काही मनाविरुद्ध म्हणजेच पसंत न पडणा-या ही असतील त्याकडे दुर्लक्ष केलेलंच चांगले. ज्यावेळी तुम्ही प्रत्येक गोष्टीकडे एक आव्हान म्हणून पाहू लागता त्यावेळी तुमची प्रगती होत असते. परंतु एक लक्षात ठेवा जेव्हा काही व्यक्ती तुमच्यातील अनेक चांगल्या गुणांची चेष्टा, मस्करी, किंवा वायफळ गप्पा मारण्यासाठी विषय म्हणून घेत असतील किंवा तुम्ही करीत असलेल्या एखाद्या कार्यामध्ये अडथळे निर्माण करीत असतील तेव्हा तुमची प्रगती होत आहे हे जाणून घ्या. स्वतः ची प्रगती करायची असेल तर इतर लोक काय म्हणत आहेत याकडे दुर्लक्ष करण्याची सवय स्वतः ला करून घ्या.

अनेकांची प्रगती अशाच किरकोळ घटनांच्यामुळे थांबलेली असते. तुम्ही एखाद्या ध्येयाकडे जात असताना नेहमी तुमच्या बरोबर एक तरी हितचिंतक असणे आवश्यक आहे. कारण एखाद्या ठिकाणी तुम्ही गोंधळून गेलात तर तो तुम्हाला नक्कीच सावरण्यास मदत करेल. मग तो हितचिंतक तुमचे आई - वडील, बहीण - भाऊ, मित्र - मैत्रीण कोणीही असो पण बरोबर असणे आवश्यक असतो. लक्ष साध्य करण्यासाठी केवळ चांगले विचार असून उपयोग होत नाही तर त्या विचारांना योग्य प्रवाहात आणणारी चांगली माणसं मिळणे ही खूप महत्वाचे आहे.

जीवनात चांगला माणूस होण्यासाठी एवढंच करा 'चुकलं तेव्हा माफी मागा आणि कोणी चुकलं तर माफ करा'. अनेक व्यक्तींना तुम्ही पाहता की, नेहमी अहंम उराशी बाळगून असतात. मी खूप कष्ट केले, माझ्या सारखं कोणी केलं नाही, मी इतरांसाठी चांगल्या गोष्टी केल्या, किंवा मी भविष्यात हे करणार, ते

करणार, पुढे असं होणार, तसं होणार, अशा वायफळ गप्पा करीत असतात. परंतु त्या दिशेने एकही पाऊल पडताना दिसत नाही, आज जे काही ठरविलेले असते कदाचित उद्या काहीतरी वेगळं आणि नवीन विचार घेऊन पुन्हा दररोजच्या सारख वायफळ बोलताना पाहतो. पुढचं पाठ आणि मागचं सपाट अशी स्थिती असते. अशा व्यक्तींना वाटते की, कुणावाचून माझे काहीच अडत नाही परंतु हे जरी खरे असले तरी कोण कधी उपयोगी पडेल हे ही सांगता येत नाही. एखादे काम नवीन व्यक्तीच्याकडून पूर्ण करू शकता परंतु जुन्या व्यक्तीची उणीव मात्र नक्कीच राहते हे विसरून चालत नाही.

काल परवाचं एक सांगतो, एका फळ विक्रेत्याकडे थांबलो होतो. मी विचारले आज काय भाव आहे द्राक्षांच्या घडांचा? तो बोलला: 80 रुपये किलो. जवळच सुट्टी द्राक्ष ठेवलेली होती. मी त्याला विचारले: ह्यांचा काय भाव आहे? तो बोलला: 40 रुपये किलो. मी त्याला विचारले: इतके कमी का? तो बोलला: साहेब, ही खुप चांगली द्राक्ष आहेत. पण आपल्या घडातुन तुटलेली आहेत.

मी समजून गेलो आपल्या जवळच्यांच्या पासून वेगळे झाल्यावर आपली किंमत अर्ध्याहून कमी होऊन जाते. वरील उदाहरण खरे वाटते कारण अनेकांना असे वाटते की, मी करीत असलेल्या कामाचे श्रेय फक्त आणि फक्त मी घेणार परंतु त्यासाठी राबणारे हात अनेक असतात हे तो विसरतो. तुम्हाला जर आयुष्यात यशस्वी व्हावयाचे असेल तर मात्र एकत्र राहून काम करण्याची सवय करून घ्या. एकटे राहिलात तर तुमची प्रगती होणार नाही. त्याचबरोबर तुमचे आयुष्य हे कापूर आहे वापरले तरी संपते आणि नाही वापरले तरी संपते. त्यामुळे नेहमी वाईट बोलणा-या, तिरस्कार करणा-या व्यक्ती स्वतः च्या आसपास ठेवा. आपल्या मराठीमध्ये एक छान म्हण आहे ती अशी - 'निंदकाचे घर असावे शेजारी' म्हणजे स्वतः ची प्रगती मोजण्याची वेळ तुमच्यावर कधीच येणार नाही तुम्ही यशस्वी व्हाल.

11. मन चंगा तो...

“मन चंगा तो, कठौती मे गंगा” या महान संत रवि दास यांच्या वाक्याचे आज तागायत परिणाम होत असल्याचे स्पष्ट दिसून येत आहेत. स्वतःला जो ओळखतो तो इतरांनाही चांगल्या पद्धतीने ओळखतो. मला काही दिवसांपूर्वी समुपदेशनासाठी एक फोन आला होता. फोनवर बराच वेळ बोलणे सुरू होते. बोलता बोलता तो म्हणाला, पंधरा-वीस वर्षांपूर्वी एक मित्र मला वाकडं बोलला ते अजून मनातून जात नाही. मला हसूच आलं. आपले शरीर निरोगी रहावे म्हणून शरीराची काळजी घेणारा माणूस पंधरा-वीस वर्षांची जळमटे मनात शाबूत ठेवतो. हा गलथानपणा बरेचजण वेळोवेळी करत असतात.

खरंतर आपल्या लक्षात ठेवण्यासारख्या कितीतरी गोष्टी असतात पण आपण आपल्या मेंदूत वाईट गोष्टींचा भरणा भरपूर करत असतो. कधी कधी माणसं मनात नसतानाही सहज काही बोलून जातात. आपल्या मनाला ते लागतं. आपण वेळीच ते झटकून टाकत नाही. अंगावर झुरळ आलं की आपण ते लगेच झटकून टाकतो. आपल्याला झुरळाची किळस वाटते.

तसंच, आपल्याबाबत कुणी किळस वाटणारे शब्द वापरले तर तेही झुरळासारखे झटकून टाकता आले पाहिजेत. आपला मेंदू म्हणजे काही गोडावून नाही की वाटेल त्या गोष्टी आपण साठवून ठेवाव्यात.

जगातली सगळ्यात सुंदर गोष्ट आपला मेंदू आहे. आपलं लहानपण, आपलं तरुणपण, त्यात घडलेल्या चांगल्या गोष्टी मेंदू जपतो. वेळोवेळी आपल्याला तो स्मरण करून देतो. आपण त्या स्मरणरंजनात रमून जातो. कधी आपल्या डोळ्यात पाणी येतं तर कधी ओठांवर हसू. जगताना आपल्याला एवढा चांगला आधार देणारा मेंदू आपण नाही त्या गोष्टींमध्ये गुंतवून ठेवतो. आपण आपल्या

मेंदूर सतत अन्याय करतो. मेंदूला वाचा नसते. तो मुका असतो. त्याला काही कळत नाही. पण हृदयाला मन असते. त्याला तरी ते कळले पाहिजे.

काही माणसं स्पर्धेसाठी आपल्याशी शत्रुत्व घेतात ती गोष्ट वेगळी. अशावेळी सकारात्मक दृष्टिकोन ठेवून लढले पाहिजे. पण 90-95 टक्के गोष्टी अशा असतात, की त्या आपल्या आयुष्यात फारशा गंभीर नसतात. त्या वेळीच सोडता आल्या पाहिजेत.

मेंदू सृजनशील आहे. त्यातच त्याला गुंतवून ठेवले पाहिजे. ज्या गोष्टी सृजनशील गोष्टींशी निगडीत नाहीत त्यांना वर्तुळाबाहेर ठेवले पाहिजे. आपलं मन आनंदी असणं, आपलं घर, आपले जवळचे मित्र आनंदी असणं, हेच तर आयुष्य आहे. या पत्तीकडे काय असू शकते?

लहानपणी माझी आई सांगायची, पाणी गढूळ झाले की त्यात तुरटी फिरवावी. गाळ खाली बसतो. स्वच्छ पाणी मिळते. मन गढूळ करणारे अनेक प्रसंग आयुष्यात येतात. अशावेळी त्या मनाच्या गढूळ पाण्यात तुरटी फिरवता आली पाहिजे.

यावरून एक गोष्ट नेहमी लक्षात ठेवली पाहिजे की अनेकजणांची प्रगती ही इतर लोक काय म्हणतात किंवा इतरांना काय आवडते त्यानुसार जीवन जगत असतात. स्वतःचे मन उत्तम असेल तर तुम्ही कोणत्याही परिस्थितीत यशस्वी होऊ शकता.

12. आजचा दिवस माझा

नको चिंता उद्याची, नको स्मृती कालची,
 वेळ वाया दवडू नको, कदर कर तू या क्षणाची.
 घडले काल जे घडायचे, होईल उद्या जे व्हायचे,
 हाच एक क्षण हाती तुझ्या, गमावल्यावर मग न रडायचे.

उद्या काही होणार नाही, काल गेले ते येणार नाही,
 आणि आज स्वस्थ बसला, तर काहीच तुझ्या हातून होणार नाही.

वरील ओळीप्रमाणे ज्याचे जीवन असते तो कोणत्याही परिस्थितीमध्ये न डगमगता खंबीरपणे उभा राहतो, आणि असे व्यक्तिमत्व बनविणे काही सोपी गोष्ट नाही त्यासाठी खूप मोठ्या प्रमाणावर मेहनत घ्यावी लागते. एखाद्याच्या सावलीत उभा राहून स्वतः ची सावली कधीच शोधता येत नाही, त्यासाठी स्वतः ला उन्हात उभे राहावे लागते. काल माझ्या मनात आले म्हणून व्हाट्सअप वरती ब-याच जणांना एक प्रश्न विचारला. तो म्हणजे आपण शिक्षण कशासाठी घेतो? या प्रश्नावर मोजक्याच व्यक्तींनी खूप छान आणि समर्पक वाटावीत अशी उत्तरे दिली. यातील काही उत्तरे तर प्रत्येकाला विचार करण्यास लावणारी होती तर काहींनी थट्टा म्हणून किंवा स्वतः च्या शिक्षणाबद्दल गंभीर नसल्यासारखी उत्तरे दिली. आज आपण काय शिकलो किंवा काय शिकत आहोत? या प्रश्नांची उत्तरे त्यांच्या जवळ कदाचित आज नसतील. परंतु आज आपण काय करतो यावर स्वतः चा भविष्यकाळ अवलंबून असतो याचा काळजीपूर्वक विचार करणे आवश्यक आहे.

कोणत्याही कार्याची सुरुवात ही त्या कार्यामध्ये यश मिळवून देईल की नाही हे ठरवीत असते. आजचा दिवस कशा पद्धतीने तुमच्या जीवनात अविस्मरणीय ठरविला जाईल याचा विचार करणा-या व्यक्तींची संख्या खूपच थोड्या प्रमाणात उपलब्ध आहे. त्याच्याबरोबर उलट म्हणजे आजचे कार्य उद्या कसे करता येईल असे वागणा-यांची संख्या मोठ्या प्रमाणावर वाढत आहे. तुम्हाला दररोज एक गोष्ट स्वतः च्या जवळपास जाणवत असेल ती म्हणजे कोणी एखाद्या नवीन गोष्टीची सुरुवात करीत असेल तर त्या व्यक्तीला सकारात्मक पाठींबा देण्याऐवजी त्या नवीन गोष्टीतील अडचणी किंवा नकारात्मक विचारच सांगितले जातात.

उदाहरण - एखादा लहान मुलगा सायकल शिकत असतो तेंव्हा त्याला पाठींबा देणारे कमी असतात परंतु सायकल चालविताना तू कशा प्रकारे पडशील, कोठे तरी अपघात घडेल, त्यातून तू गंभीर जखमी होशील किंवा कायमचं अपंगत्व येऊ शकेल. अशा अनेक गोष्टी रंगवून आणि वारंवार सांगितल्या जातात.

त्याचबरोबर आणखी एक उदा, म्हणजे एखादा विद्यार्थी अभ्यास करीत असेल तर त्याच्या पालकांना ज्या वाईट सवयी अभ्यास करताना जडलेल्या असतात त्याच मुलांनाही ते न कळत लावतात. मुलाला एकदा वाचल्या नंतर लक्षात राहत ही असते, परंतु त्याचे पालक त्याला सांगतात की दोन-तीन वेळा वाचल्याशिवाय तुझ्या लक्षात राहणार नाही. मग त्या विद्यार्थ्यालाही तशीच सवय लागते. या गोष्टी कोठे तरी थांबल्या पाहिजेत आणि त्याची सुरुवात आता पासूनच करायला हवी. आजच्या दिवसापासूनच करायला हवी. आजचा दिवस जर तुम्ही वाया घालविला तर हा दिवस, ही गेलेली वेळ परत कधीच मिळणार नाही एवढेच लक्षात ठेवा. म्हणून प्रत्येकाने कोणताही दिवस उजाडल्यावर स्वतः ला सांगितले पाहिजे की आजचा दिवस माझा आहे आणि मी आज प्रत्येक कार्यात नक्कीच यशस्वी होईन.

13. न मागेल त्यालाही देणार

दिवसभरातील गोष्टी करीत असताना तुम्हाला न मागता हा शब्द अनेक वेळा कानी पडतो. मग तो एखाद्याचा सल्ला असेल किंवा इतर काहीही असू शकतो. जीवनामध्ये न ठरविता अनेक संकटे येत असतात, त्यांना कशा पद्धतीने सामोरे जायचे असा सल्ला देणारे अनेक जण मिळतील. परंतु ती संकटे स्वतः समोर उभी राहूच नये म्हणून नेमके काय केले पाहिजे असे सांगणारे बोटार मोजण्या इतपतच असतात. आयुष्यात आपण असंख्य चूका केल्या याचं दुःख जास्त असतंच पण त्याहीपेक्षा जास्त दुःख असतं ते चुकीच्या माणसासाठी आपण असंख्य गोष्टी केल्याचे, हे वाक्य सत्य आहे. तुमच्या आवडत्या व्यक्तीकडून कितीही मोठी चूक झाली तरी ती तुम्ही सहजपणे सहन करता परंतु न आवडत्या व्यक्तीकडून थोडीशी जरी चूक झाली तरी तुम्ही सर्वांचा राग त्याच्यावर काढता असे का घडते याचा विचारच तुम्ही करीत नाही.

तुमच्यासोबत असणा-याचे हसू पाहून तुमचे दुःख विसरले पाहिजे पण तुमच्या सोबत असणा-या प्रत्येकाचे दुःख पाहून तुम्हाला कधीच हसू येणार नाही. तुमच्याबरोबर असणा-या व्यक्तींना तुम्ही एक गोष्ट सांगा माझ्या चुका मला सांगा त्या इतरांना सांगू नका कारण त्या चूका फक्त मी बरोबर करू शकतो इतर लोक नाहीत. तुम्ही जेथे कार्य करता किंवा ज्या ठिकाणी दिवसभरातील अधिकाधिक वेळ घालविता त्या ठिकाणी अशा प्रकारच्या गोष्टींना सामोरे जावे लागते. तसेच आज अनेक जणांना अशी सवय जडली आहे कि एखाद्याची चूक झाली तर त्याला न सांगता इतरांना सांगणे किंवा एखादी व्यक्ती कशा पद्धतीने चुकीची वागत आहे, यावर एकत्र येऊन तासनतास चर्चा, गप्पा करणे आणि त्या व्यक्तीच्या चुकांचा पाढा वाचून दाखवणे. असे केल्याने फक्त जीवनातील चांगला वेळ वाया घालवायचा त्यातून स्वतः ला आणि इतरांना काहीही मिळत नाही याची कल्पना असूनसुद्धा असे वागले जाते.

नेहमी लक्षात ठेवा जॅव्हा जीभ जास्त बडबडत असेल तेंव्हा मेंदूचे काम करण्याचे प्रमाण खूप कमी झालेले असते. त्यासाठी कमी बोला आणि तुम्ही करीत असलेल्या कामातून स्वतः ची ओळख कशा पद्धतीने निर्माण होईल यावर जास्त कष्ट घेतले पाहिजे. स्वतः किती श्रेष्ठ आहे किंवा मी हे केले, माझ्यामुळे ते झाले, मी नसतो ते काय झाले असते, मीच सर्व काही केले आहे. असे शब्द ज्या व्यक्तीच्या तोंडातून येतात त्या व्यक्ती स्वतः च्या कर्तृत्वाने कधीही मोठ्या होत नाहीत. त्यांच्याकडे स्वतः चे निर्णय घेण्याची क्षमता नसते आणि जे स्वतः निर्णय घेतील त्यावर ठाम नसतात. आज एखादा निर्णय घेतला तर उद्या दुसराच निर्णय घेतात, अशा व्यक्तीची प्रगती कधीच होत नाही त्यांच्यापासून थोडसं दूर राहा.

बी रुजायलासुद्धा काही कालावधी लागतो कारण माती, पाणी, हवामान, सूर्यप्रकाश व्यवस्थित असेल तरच बी रुजते. हे साधे निसर्गाचे तत्व ज्याला समजते तो शांतपणे फळाची वाट बघतो, गडबड करत नाही. कासवाच्या गतीने का होईना पण दररोज थोडीथोडी प्रगती करा, खूप ससे येतील आडवे, बस त्यांना हरवायची हिम्मत ठेवायला हवी आणि नेहमी एक गोष्ट लक्षात ठेवा कोणतेही कार्य हाती घेत असताना मनाची तयारी केली की जग जिंकण्याची, अर्धी कसरत पूर्ण होते. अनेक व्यक्तीना न मागता काही देण्याची सवय असते. जीवनामध्ये नेहमी चांगले विचार ठेवा, प्रत्येकाचे ऐकून घ्या. प्रत्येकाकडून काहीतरी शिका कारण प्रत्येकजण सगळं जाणतो असे काही नाही परंतु प्रत्येकजण काहीना काही तरी जाणतो हे नक्की. कोणालाही कधीच कमी समजू नका. असे म्हणतात की, कोणा वाचून कोणाचे काहीही अडत नाही हे जरी खरे असले तरी त्या व्यक्तीची कमतरता ही जाणवतेच हे ही सत्य आहे. त्यासाठी नेहमी स्वतःला सिद्ध करा. प्रसिद्ध आपोआप व्हाल आणि यशस्वी होण्यापासून तुम्हाला कोणी रोखू शकत नाही.

14. परिणामांची चिंता नको.

आज जीवनामध्ये प्रत्येक जण कोणत्या ना कोणत्या चिंतेमध्ये जगत आहे. अनेकांची प्रगती न होण्यामागच्या कारणांचा थोडासा आढावा घेतला, तर एक गोष्ट स्पष्टपणे जाणवेल ती म्हणजे चिंता होय. चिंता आणि चिंता या दोन शब्दांमध्ये फक्त एका अनुस्वाराचा फरक आहे.

चिंता ही मानवाला एकदाच संपवते परंतु चिंता हि मानवाला प्रत्येक क्षणाला संपवत असते. अनेक लोक कशाची चिंता करतात याची यादी तयार केली तर खूप लांबलचक होईल. त्याचप्रमाणे अनेकांची प्रगती खुंटण्याचे प्रभावी कारण म्हणजे लोक काय म्हणतील, समाज काय म्हणेल, याची सतत चिंता करत रहात असतात. अनेक जण उद्या स्वतःच काय होणार, कस होणार यातच आजचा वेळ वाया घालवत असतात.

अनेक व्यक्तींना एखादी गोष्ट करावीशी वाटत असेल किंवा एखादी गोष्ट मनापासून आवडत असेल, त्या गोष्टी केल्यामुळे स्वतःला आनंद मिळत असतो हे देखील माहित असते. परंतु हे सर्व करण्याआधी त्यांच्या मनामध्ये एकच प्रश्न गोंधळ घालत असतो तो म्हणजे त्याचा काय परिणाम होईल. याचाच मोठ्या प्रमाणात विचार होतो मग त्यातच वेळ जातो. मात्र स्वतःच्या हातून कोणतीही क्रिया होताना दिसत नाही. तुम्ही केलेली चूक ही सर्वस्वी तुमची चूक आहे आणि तुमचा पराजय हा सर्वस्वी तुमचा पराजय आहे, कोणाला दोष देऊ नका झालेल्या चुकीपासून धडा घ्या आणि पुढे चालत रहा.

अनेकजण स्वतःच्या चुकीचे खापर इतरांच्यावर फोडून रिकामे होतात. त्यांना त्यातून मुक्त झाल्यासारखे वाटते परंतु हे चुकीचे आहे तुम्ही ज्याच्यावर असे

खापर फोडता तो मात्र त्याला नवी मिळालेली संधी समजतो आणि सामोरे जातो.

काही दिवसापूर्वी मी कामानिमित्त बाहेरगावी गेलो होतो. तिकडे एक छान कार्यक्रम होता, कार्यक्रम खूप छान पद्धतीने सुरु होता. अचानक माझा फोन वाजला. मी तो उचलला संभाषण संपले, परंतु संभाषणादरम्यानचे विचार माझ्या मनात तसेच गोंधळ घालत होते. माझ्याबरोबर आलेल्या मित्राने मला विचारले काय झाले, मग मी त्याला झालेल्या संभाषणबद्दल सांगितले. तेव्हा तो म्हणाला काही काळजी करू नकोस आता एवढा छान कार्यक्रम सुरु आहे त्याचा आनंद घे, जे फोनवर बोलणे झाले त्याचा काय परिणाम होईल हे आपण परतल्यावर पाहूया. त्याच वेळी मी ठरविले की पुढे काय परिणाम व्हायचा आहे तो होणार आहे परंतु आताची वेळ आपल्याला आनंद मिळवून देणारी आहे. मग परिणामांच्या विचारात हे आनंदाचे क्षण वाया घालवायला नकोत.

कार्यक्रम संपल्यानंतर आम्ही परतलो पाहिले तर मी ज्या परिणामाची काळजी करत होतो तसे काहीही घडले नाही. ब-याच वेळा असे होते कि, आपण उगाचच चिंता करत असतो. मी जर त्यावेळी फक्त विचार करत राहिलो असतो तर त्या कार्यक्रमातील आनंद कदाचित उपभोगू शकलो नसतो. नेहमी तुम्ही करत असलेले काम हे आत्मविश्वासपूर्वक करायला हवे, म्हणजे पुढील परिणाम काय होतील याचा विचार करण्यासाठी वेळ वाया जात नाही.

अनेक जणांना अशी सवय असते की, एखादी क्रिया घडून गेल्यावर किंवा भविष्यात काही घडणार असेल त्या गोष्टीवर तासनतास गप्पा मारायच्या त्याचा स्वतःच्या आयुष्यावर एकच परिणाम होतो फक्त चांगली वेळ निघून जाते आणि वेळ ही नदीतील वाहणा-या पाण्यासारखी असते. एकदा स्पर्श केलेल्या पाण्याला तुम्ही पुन्हा कधीच स्पर्श करू शकत नाही.

नेहमी स्वतःचे आत्मभान ठेवून जगायला हवे. कोणी ढकलून देईपर्यंत कोणाच्याही दरात उभे राहू नका, जबाबदारीने धाडसाने पाऊल उचलायला मागेपुढे पाहू नका. आपल्या स्वतःच्या निर्णयाला परिश्रमाची साथ द्यायला कधी विसरू नका, आत्मविश्वासाने सर्वकाही कमावता येते. अपयशाने मात्र कधीच खचून जाऊ नका, मान सन्मान त्यांचाच करा जे तुम्हाला बरोबरीने सोबत घेऊन चालतील आणि त्याच्यासाठी पुढील परिणामांची काळजी करू नका, जीवनात नक्कीच यशस्वी होऊ शकाल.

Be positive

आयुष्य म्हणजे पत्यांचा खेळ.

चांगली पानं मिळणं

आपल्या हातात नसतं.

पण मिळालेल्या पानांवर

चांगला डाव खेळणं,

यावर आपलं यश अवलंबून असतं..

15. मागे काही राहिले नाही ना.

अनेकांचे आयुष्य याच प्रश्नाभोवती घुटमळत राहते. आयुष्याच्या प्रत्येक टप्प्यावर हा प्रश्न निरनिराळ्या रूपात समोर उभा ठाकला इतके मोठे प्रतल या प्रश्नाचे. बालपण सरताना अनेक गोष्टी मागे राहील्या. काही खेळ विकत घ्यायचे तर काही खेळायचे राहीले. तारूण्याच्या उंबरठ्यावर मनापासून आवडलेल्या व्यक्तीला अंतरीचे गूज सांगायचे राहून जाते. व्यवहारी आयुष्य पुढेच सरकत असले तरी मन मात्र सदैव मागे मागे घुटमळत असते. आपण दररोज एकदा तरी या गोष्टींचा वापर करत असतो. काही जण याला काडी मात्र किंमत देत नाहीत परंतु काही व्यक्तींसाठी व्यक्तीमत्त्व विकास करण्यासाठी उपयोगी पडणार आहे हे माहित असते. स्वतःच्या व्यक्तीमत्त्व विकासासाठी तुमच्या हातून घडलेल्या गोष्टींवर थोडावेळ विचार जरूर केला पाहिजे. एका शास्त्रज्ञाने असे म्हटले आहे की, कोणतेही काम करण्यासाठी मला 60 मिनिटे दिलीत तर त्यातील 45 मिनिटे ते काम कशा पद्धतीने पूर्ण करता येईल यावर भर दिला पाहिजे आणि उरलेल्या 15 मिनिटांमध्ये ते काम आत्मविश्वासपूर्वक पूर्ण केले पाहिजे.

एखादे काम पूर्ण केल्यानंतर मागे काही राहिले नाही ना याची काळजी घ्यायला हवी. अनेक व्यक्ती अपयशी होण्यामागे हेच कारण असते. यालाच आपण सिंहावलोकन असे सुद्धा म्हणत असतो, कारण सिंह जेव्हा चालत असतो तेव्हा काही पाऊले पुढे चालल्यानंतर तो मागे वळून पाहतो की मागे काही राहिले तर नाही ना. त्याचप्रमाणे प्रत्येकाने स्वतःचा व्यक्तीमत्त्व विकास करत असतांना सकारात्मक भूमिका पार पाडली पाहिजे.

एक उदाहरण सांगतो म्हणजे या काही शब्दांचा अर्थ तुमच्या लक्षात येईल. आपलं काही राहिले नाही ना? स्मशानातून बाहेर पडताना भडजींनी त्याला

विचारले, नाही असं सांगत ते पुढे निघून गेले. त्याला मात्र मागे पाहतांना आईची धडधडणारी चिंता दिसली. नाही कसं? खूप काही राहिलयं मागे आणि तो आवेगाने मागे फिरला, सरणाजवळ पडलेली चिमूटभर राख त्याने हातात घेतली. त्याला मागे फिरलेले पाहून एकाने विचारले, काही राहिलं होत का मागे? भरल्या डोळ्यांनी तो म्हणाला नाही. काही राहिलं नाही आता मागे आणि जे राहिलं आहे ते आता कधी कधीच परत येणार नाही. काही उरलेच नाही, सोबत घेण्यासारखे आता काहीच मागे राहिले नाही.

अनेकांना स्वतः न केलेल्या कामाचे श्रेय घेण्याची घाणेरडी सवय जणू अंगिकारलेली असते. अशा व्यक्तींना कोणतेही काम किंवा त्यांच्या आसपासच्या ज्या व्यक्ती असतात त्यांचा वापर स्वतःच्या फायद्यासाठी करतात आणि काम संपताच दूर करतात. स्वतः न केलेले काम सर्वांच्या समोर उगाळत बसतात.

एकदा सकाळी माझ्या हातात चहाचा कप होता, उभ्या-उभ्या चहा पित होतो अचानक तोल गेला. कप सांभाळत पडल्यामुळे हाताच्या कोप-याला लागले, कप ही फुटला. जर मी कप सोडला असता तर लागले नसते, आपल्यालाही असाच अनुभव बराच वेळा आला असेल. शुल्लक गोष्टी सांभाळताना, बहुमोल गोष्टी अशाच निसटून जातात, गरज असते फक्त शुल्लक गोष्टी सोडून देण्याची. मला विचारलं नाही, मला बसायला खुर्चीच दिली नाही अशा गोष्टी सोडून दिल्या पाहिजेत. सोडायला शिकलं की मग पहा निसटून चाललेल्या अनेक चांगल्या गोष्टींमध्ये पुन्हा जीवन येईल. सुक्ष्म अहंकार चांगली माणसं ओळखू देत नाही. तो सोडला किंवा मागे काही राहिले नाही ना याची चिंता सोडा आणि पहा तुम्ही एका यशाच्या शिखरापर्यंत पोहचला असाल.

16. कुछ लोग सोच मे ही....

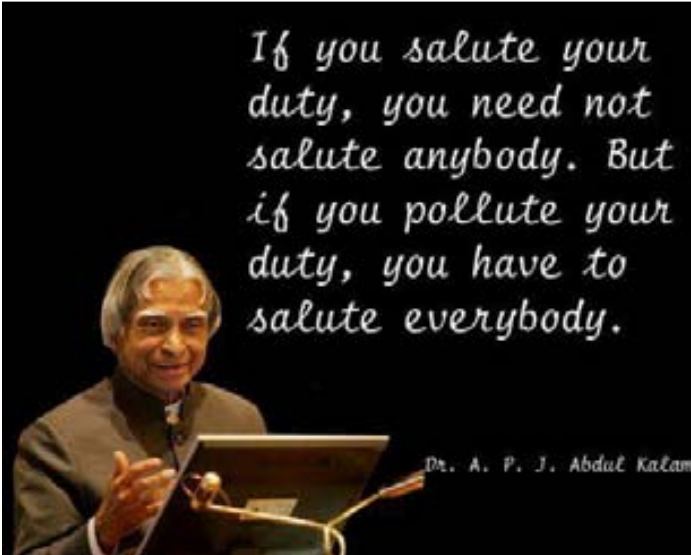
“कुछ लोग सोच मे ही जिंदगी बिता देते है” हे वाक्य आज अनेक व्यक्तींना लागू पडत आहे. त्याची आता अनेकांना सवय जडलेली दिसते. अनेक व्यक्ती फक्त विचारच करत बसतात किंवा दिवास्वप्ने रंगविण्यात त्यांना विशेष आनंद मिळत असतो. एखाद्या व्यक्तीविषयी निंदा करणे किंवा त्याच्या पाठीमागे त्याची चर्चा करणे असे करत असतात. परंतु निंदा किंवा चर्चा ही फक्त यशस्वी व्यक्तींच्याच वाट्याला येत असते. त्यामुळे अशा व्यक्तींकडे लक्ष न देता सतत आपण आपले चांगले कर्म करीत राहिले पाहिजे.

आज सकाळी चहा घेत असतांना रेडिओ ऐकत होतो. त्यावर एक अतिशय सुंदर गीत लागले होते. कदाचित ब-याच जणांना ते माहित ही असेल. “एका तळ्यामध्ये अनेक लहान पिल्ले राहत असतात, त्यातील एक कुरूप असते.” अतिशय सुरेख दिसणारी अनेक बदके त्यामध्ये राहत असतात. त्या पिल्लांपैकी कुरूप दिसणा-या पिलाची नेहमी निंदा केली जाते, त्याला कशातच सामावून घेतले जात नाही ना खेळत, ना इतर कशातच. ते कुरूप दिसणारे पिल्लू खूप नाराज होते, दुःखी होते. आपल्याला कोणीही जवळ करत नसल्याचे दुःख त्याच्या मनामध्ये असते. एके दिवशी ते दुःखी होऊन त्या तळ्याच्या काठावरती बसलेले असते. अचानक त्याची नजर पाण्यातील स्वतःच्या प्रतिबिंबाकडे जाते आणि ते पिल्लू खूप आनंदी, उत्साही होते, त्याचा आनंद गगनात मावेनासा होतो. कारण त्याच्या लक्षात येते की आपण इतर बदकांच्या पिल्लासारखे नाही तर आपण राजहंस आहोत. हे त्याला समजताच त्याच्यातील सर्व नैराश्य, भिती दूर होते आणि ते स्वतःला खूप भाग्यवान समजते.

अशा पद्धतीचे जीवन अनेकांचे असते, स्वतः जवळ खूप काही असते परंतु अनेक व्यक्ती ह्या स्वतः जवळ नाही त्याच गोष्टींच्या दुःखात असतात आणि जवळ

असणा-या गोष्टीसुद्धा ते विसरून जातात. वर्तमानामध्ये जी व्यक्ती जगायला शिकते तिचा भविष्यकाळ खूप सुंदर असतो. समाजात अनेक व्यक्तींना आपण पाहतो की, एखादा सण, उत्सव किंवा इतर समारंभ घडून गेल्यानंतर असे म्हणतात की, पुढच्या वेळी मी यापेक्षा अधिक चांगले करेन त्यावेळी तुम्ही बघत रहाल. परंतु वास्तव हे असते की, ते फक्त विचार करून स्वतःला सुखी समजत असतात.

तुम्हांला आयुष्यात यशस्वी व्हायचे असेल तर विचार करत बसण्यापेक्षा, जो काही विचार केला आहे त्यावर कृती करणे ही तितकेच आवश्यक असते. एखादा नवीन चांगला विचार मनामध्ये आला की, तो जास्तीत जास्त प्रमाणात आचरणात कसा आणता येईल याकडे वेळीच लक्ष देणे गरजेचे असते. स्वतःजवळ असणा-या गोष्टींचा, साधनांचा पुरेपूर उपयोग करता आला पाहिजे. नाहीतर कालांतराने त्या गोष्टींचा आपोआप नाश होत असतो हे आपण लक्षात ठेवा. फक्त विचारात वेळ दवडू नका तर जो काही चांगला विचार केला आहे, त्यावर कृती करण्यात वेळ घालविला तर यश नक्कीच मिळेल.

मंगेश विठ्ठल कोळी (9028713820)

रूपा निवास, पुष्पक चित्रमंदिराच्या मागे, गणेशनगर, शिरोळ - 416103,
तालुका - शिरोळ, जिल्हा - कोल्हापूर, महाराष्ट्र, mangeshvkoli@gmail.com

शिक्षण - पदव्युत्तर पदवी एम. ए. समुपदेशन मानसशास्त्र

- पदविका समंत्रक
- पत्रकारिता पदवी

कार्य - मन:शांती फाँडेशन, जयसिंगपूर येथे मानसतज्ज्ञ

- यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, शाखा जयसिंगपूर येथे समंत्रक
- विविध पद्धतीचे समुपदेशनासाठी संपूर्ण पश्चिम महाराष्ट्रात कार्यरत

लेखन - जागतिक - भारतीय विविध दिनानिमित्त लेखन

- अनेक साप्ताहिके, पाक्षिके, मासिके, विशेषांक, रविवारीय साहित्यिक पुरवण्या, दिवाळी अंक तसेच दैनिकांमध्ये विविध विषयांवर लेखन
- सामाजिक प्रबोधन, शिक्षण, व्यवसाय इत्यादी विषयावर लेखन
- स्पर्धा परीक्षा, व्यक्तिमत्व विकास, वेगवेगळ्या भरती विषयक लेखन
- मानसशास्त्रीय आणि अन्य विषयावरील माहितीपर लेख प्रसिद्ध
- समाजातील विविध घडामोडींवर थेट आणि निर्भीड लेखन
- घडलेल्या घटनांचे समीक्षण, परीक्षण, निरीक्षणांचे लेखन
- विविध पुस्तके व दिवाळी अंक यांच्यावर समीक्षा व परिचयात्मक लेखन
- विविध विषयांवर संशोधन, प्रबोधन, प्रेरणादायी लिखाण आणि भाषणे

प्रकाशित साहित्य -

पुस्तकाचे नांव	पृष्ठे	मूल्य	प्रकाशन	शेरा
1. यशोमंदिर	68	75	कवितासागर प्रकाशन	ईबुक उपलब्ध
2. यशोशिखर	52	65	कवितासागर प्रकाशन	ईबुक उपलब्ध
3. यशोदीप	68	75	कवितासागर प्रकाशन	ईबुक उपलब्ध
4. विचारवृक्ष	52	65	कवितासागर प्रकाशन	ईबुक उपलब्ध
5. यशाचा मार्ग	68	75	कवितासागर प्रकाशन	ईबुक उपलब्ध
6. यशोमंत्रा	48	65	कवितासागर प्रकाशन	ईबुक उपलब्ध

प्रकाशनाच्या मार्गावर - 25 पेक्षा अधिक पुस्तकांची व्यक्तिमत्व विकास मालिका लवकरच कवितासागर प्रकाशनाच्या माध्यमातून प्रसिद्ध होत आहे.

- अतिथी संपादक - कवितासागर दीपोत्सव 2015
स्वाभिमान दिवाळी अंक 2015
- कार्यकारी संपादक - साप्ताहिक कवितासागर
दिवा दीपोत्सव 2016
- मुख्य संपादक - साप्ताहिक व्यक्तिमत्व विकास
- उपसंपादक - साप्ताहिक आपलं करियर

प्रमुख अतिथी -

1. शब्दोत्सव ग्रामीण साहित्य संमेलन, सैनिक टाकळी, जिल्हा - कोल्हापूर
2. शिरढोण साहित्य संमेलन, शिरढोण, तालुका शिरोळ, जिल्हा - कोल्हापूर
3. संवाद ग्रामीण साहित्य संमेलन, शिरढोण, तालुका शिरोळ, जिल्हा - कोल्हापूर
4. एक्स वाय झेड कादंबरी प्रकाशन समारंभ, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
5. राष्ट्रमाता कादंबरी प्रकाशन समारंभ, वैशाली बुद्ध विहार, जयसिंगपूर
6. संवाद ग्रामीण साहित्य संमेलन, शिरढोण, तालुका शिरोळ, जिल्हा - कोल्हापूर
7. कवी कालिदास कवी संमेलन, जयसिंगपूर, जिल्हा - कोल्हापूर
8. वाचन प्रेरणादिन महोत्सव - जयप्रभा इंग्लिश मिडीयम स्कूल, जयसिंगपूर
9. शब्दांकुर कवितासंग्रह प्रकाशन समारंभ, जयसिंगपूर, जिल्हा - कोल्हापूर
10. संवाद निबंधसंग्रह प्रकाशन समारंभ, शिरढोण, जिल्हा - कोल्हापूर
11. काव्यांजली निबंधसंग्रह प्रकाशन समारंभ, शिरढोण, जिल्हा - कोल्हापूर
12. सह्याद्रीचा संस्कारयात्री लेखसंग्रह प्रकाशन समारंभ, कराड
13. सह्याद्रीचा कोहिनूर चरित्र प्रकाशन समारंभ, कराड, जिल्हा - सातारा
14. मन पारंब्या कवितासंग्रह प्रकाशन समारंभ, शांतीनिकेतन लोक विद्यापीठ
15. नवे जगणे व्यक्तिमत्व विकास प्रकाशन समारंभ, कराड, जिल्हा - सातारा

- सक्रिय सदस्य** - सदस्य - **अंकुर साहित्य संघ**, अकोला
सदस्य - **शिरडोण साहित्य परिषद**, शिरडोण
सदस्य - **हातकणंगले साहित्य परिषद**, हातकणंगले
सदस्य - **कवितासागर साहित्य अकादमी**, कोल्हापूर
सदस्य - **सैनिक टाकळी साहित्य परिषद**, सैनिक टाकळी
सदस्य - **जगद्गुरू तुकोबाराय साहित्य परिषद**, महाराष्ट्र

समीक्षा / प्रस्तावना / पुस्तक परिचय -

1. ऐतिहासिक - **संताजीराव घोरपडे** - शशिकांत पाटील - कवितासागर प्रकाशन
2. निबंधसंग्रह - **जगातील महत्वाचे दिवस** - चेतन कांबळे - कवितासागर प्रकाशन
3. कादंबरी - **राष्ट्रमाता रमाई** - दिनकर विष्णू काकडे - कवितासागर प्रकाशन
4. कथासंग्रह - **वेशीबाहेरच्या कथा** - हृषीकेश विटेकरी - सन्मित्र प्रकाशन
5. कवितासंग्रह - **कोरं पान** - सौ. प्रीती पाटील - कवितासागर प्रकाशन
6. प्रबोधनपर - **एज्युकेशनल टिप्स** - सुहास दिनकर देशमुख - कवितासागर प्रकाशन
7. कादंबरी - **एक्स वाय झेड** - हृषीकेश विटेकरी - सन्मित्र प्रकाशन
8. कवितासंग्रह - **शब्दांकुर** - विष्णू रामू वासुदेव - कवितासागर प्रकाशन
9. निबंधसंग्रह - **संवाद** - डॉ. कुमार रामगोंडा पाटील - कवितासागर प्रकाशन
10. कवितासंग्रह - **गंमत गाणी** - जुलेखा मुलाणी - कवितासागर प्रकाशन
11. कवितासंग्रह - **काव्यांजली** - संजय अशोक तकडे - कवितासागर प्रकाशन
12. कवितासंग्रह - **काव्यसुमनांजली** - हरिश्चंद्र कोळी - कवितासागर प्रकाशन
13. कथासंग्रह - **चवंडकं** - अशोक भीमराव रास्ते - कवितासागर प्रकाशन
14. कवितासंग्रह - **रंग माझा वेगळा** - डॉ. कुमार पाटील - कवितासागर प्रकाशन
15. प्रबोधनपर - **प्रेरणादायी विचार** - सौ. संजीवनी पाटील - कवितासागर प्रकाशन
16. नाटक - **वंश आणि अंश** - मनोहर महादेव भोसले - कवितासागर प्रकाशन
17. प्रबोधनपर - **स्पर्धा परीक्षांचे अभ्यासतंत्र** - संजय मोरे - कवितासागर प्रकाशन
18. कादंबरी - **ऑर्डर ऑर्डर** - महादेव कांबळे - कवितासागर प्रकाशन
19. कवितासंग्रह - **सप्तसूर वात्सल्याचे** - सौ. स्वाती भाटे - कवितासागर प्रकाशन
20. कवितासंग्रह - **ऑजळीतील आठवणी** - भास्कर चव्हाण - कवितासागर प्रकाशन
21. लेखसंग्रह - **सह्याद्रीचा संस्कारयात्री** - सौ. अनुपमा पाटील - कवितासागर प्रकाशन
22. चरित्र - **सह्याद्रीचा कोहिनूर** - गणपतराव कणसे - कवितासागर प्रकाशन

23. व्यक्तिमत्व विकास - नवे जगणे - संदीप शेडबाळे - कवितासागर प्रकाशन
24. कवितासंग्रह - मन पारंब्या - राजेंद्र सरगर - कवितासागर प्रकाशन
25. कवितासंग्रह - उंबराचे फुल - केशवराव शिंदे - कवितासागर प्रकाशन
26. लेखसंग्रह - जागर - डॉ. सुभाष सामंत - कवितासागर प्रकाशन
27. आत्मकथन - खडू, फळा आणि मी - डॉ. श्रीकांत पाटील
28. चरित्र - समतेचे पुजारी - श्रीमती माणिक नागावे - कवितासागर प्रकाशन
29. चरित्र - दिनकर यादव - सुनील इनामदार - कवितासागर प्रकाशन
30. कवितासंग्रह - रुपसुंदरी - अशोक दादा पाटील - कवितासागर प्रकाशन

31. कथासंग्रह - ब्रम्हघोटाळा - अशोक भीमराव रास्ते - कवितासागर प्रकाशन
32. निबंधसंग्रह - कल्पना विस्तार - चेतन कांबळे - कवितासागर प्रकाशन
33. इंग्रजी व्याकरण - क्रियापदांचा खजिना - राज धुदाट - कवितासागर प्रकाशन
34. कादंबरी - अर्धांगी - अशोक भीमराव रास्ते - कवितासागर प्रकाशन
35. कादंबरी - सावित्रीबाई फुले - दिनकर विष्णू काकडे - कवितासागर प्रकाशन
36. कवितासंग्रह - स्पंदन नव्या जगण्याचे - सौ. स्वाती हांजी - कवितासागर प्रकाशन
37. कवितासंग्रह - घरटे - सौ. विजया बन्ने - कवितासागर प्रकाशन

यशोमंदिर - एक प्रेरणादायी पुस्तक

आज जगात सर्वाधिक तरुण भारत देशात आहेत असं म्हटलं जातं. एकूण लोकसंख्येच्या 50% हून अधिक संख्या युवकांची आहे या हिशोबाने सुमारे 65 कोटी तरुण आज आपल्या देशात आहेत. म्हणजे केवढी मोठी प्रचंड संपत्ती आपल्याकडे आहे व ही बाब खरोखरीच अभिमान बाळगण्यासारखी आहे.

पण आता दुसरी बाजू आहे आणि ती गांभीर्याने विचार करावयास लावणारी आहे. कारण भारत देश सोडतांना ब्रिटीश गव्हर्नर लॉर्ड माउंटबेटन यांनी म्हटलं होतं - **'India is not a nation but it is only a population.'** भारतीय संख्येला हिणाविणारा यातील गाभितार्थ लक्षात घेऊन प्रत्येक सुबुद्ध भारतीयानं माउंटबेटनच्या नावानं बोट न मोडता भारतीय लोकसंख्येला गुणवत्तेच परिणाम कसं देता येईल याचा विचार व सक्रीय प्रयत्न करण्याची आवश्यकता आहे. जसं अग्नी हे दुधारी शस्त्र आहे. अग्नीवर स्वयंपाकही होतो व अग्नीनं सर्व कांही भस्मसातही होतं.

सारांश आज असलेली तरुणांची फौज गुणवत्तापूर्ण कशी होईल या दृष्टीनं प्रयत्नांची नितांत गरज आहे. या प्रचंड शक्तीला विधायक वळण दिल्यास भारत देशाच्या प्रगतीस हे तरुण निश्चित हातभार लावू शकतात आणि त्यांच्या हाती नको तो झेंडा आल्यास देश रसातळाला जावू शकतो हा धोका जाणकारांनी लक्षात घ्यायला हवा. आणि हे महत्वपूर्ण कार्य 'आपलं करिअर' हे साप्ताहिक प्रामाणिकपणे गेली काही वर्षे इमाने इमाने इतबारे करीत आहे हे महाराष्ट्राचं सौभाग्य आहे. एखाद्या दीपस्तंभाप्रमाणे हे कार्य आहे. भरकटलेल्या कोटी कोटी तरुणांना योग्य दिशा दर्शनाच अत्यंत महत्वपूर्ण काम या साप्ताहिकातील तरुण लेखक मंडळी करीत आहेत.

या लेखक मंडळीत श्री. मंगेश विठ्ठल कोळी या तरुण समुपदेशकाचं काम अत्यंत स्पृहणीय असं आहे. तरुणांना योग्य त्या ध्येयाचा ध्वज दाखवण हे खरतरं आज घडीला सर्वात महत्वाचं काम आहे. लाखोनी सुशिक्षित युवक पदवीधर होतांना दिसत आहेत. 10वी / 12वी नंतर वेगवेगळे कोर्सेस घेत आहेत. पण या शिक्षणानंतरही त्यांची दमछाक होत आहे. हे तरुण भविष्याच्या चिंतेन ग्रासले आहेत. साहजिकच त्यांना मानसिक ताण येत आहे, मग हे तरुण निराशेच्या आहारी जातांना दिसत आहेत. काहींनी तर आत्महत्येपर्यंत मजल मारली आहे. पण यात

खरोखरीच त्यांचा दोष आहे काय? आणि हे अवघड शिवधनुष्य 'आपलं करिअर' पेलत आहे. वेळोवेळी श्री. मंगेश कोळी यांनी आपल्या लेखांद्वारे तरुणांना वैचारिक व मानसिक बळ देण्याचं काम केलं आहे.

या दृष्टीनं या पुस्तिकेतील लेखांचा विचार केल्यास खरोखरीच अभिमाननं ऊर भरून यावा अशी ही कामगिरी आहे. मलातर एक असे चित्र रेखाटावे वाटते की, एक सुंदर हिरवीगार टेकडी आहे. त्यावर एक टुमदार मंदिर आहे. या मंदिरावर एक ध्वज फडफडत आहे आणि त्या ध्वजावर लिहिलंय 'यशोमंदिर' आणि या टेकडीला ज्या आखीव, रेखीव, घोटीव पाय-या आहेत त्यावर लिहिलंय; 'थोडक्यात', 'स्वतःसाठी', इत्यादी पासून ते 'नारीशक्ती', 'गैरसमज', 'सुधारणा', 'वेळ', 'अहंकार', 'चारित्र्य', 'स्वतःची ओळख', 'आत्मविश्वास वाढविण्यासाठी', 'यशस्वी होण्यासाठी', 'एकाग्रता', चांगले यश प्रयत्नाने मिळते इत्यादी इत्यादी...

अशा एक दोन नव्हे तर जवळ जवळ 30 सुंदर पाय-या आहेत. आपल्या लक्षात आलंच असेल की या पाय-या म्हणजे दुसरं तिसरं कांही नसून या छोटेखानी पुस्तकातील लेख आहेत. हे पुस्तक वाचून; झोपलेला प्रत्येकजण जागा होईल. जागा झालेला उठून बसेल. उठून बसलेला उभा राहील व उभा राहिलेला पळायला लागेल आणि हा प्रत्येक जण त्याच्या यशोमंदिरावर चढल्याशिवाय राहणार नाही. अगदी लहान वयात महान चिंतन करणा-या 'मंगेशना' लाख-लाख शुभेच्छा. आणि अशा अनेक मंगेशना उभं करणा-या, प्रकाश झोतात आणणा-या डॉ. सुनील पाटलांनाही खूप खूप शुभेच्छा!

- बी. बी. गुरव, सेवा निवृत्त प्राचार्य एम. जी. शहा विद्यामंदिर, बाहुबली
(M) 9156804548, 8421527496, 9421287107

- Title - **Yashomandir (यशोमंदिर)**
- Author - **Mangesh Vitthal Koli (मंगेश विठ्ठल कोळी)**
- Price - **Rs. 75 /-** (मूल्य 75/- रुपये)
- Subject - **Personality Development (व्यक्तिमत्व विकास)**
- Published in India in 2015 by - **Dr. Sunil Patil (डॉ. सुनील पाटील)**
- **KavitaSagar Publication (कवितासागर प्रकाशन)**
- 02322 - 225500, **09975873569**
- sunildadapatil@gmail.com, kavitasagarpublication@gmail.com

विचारवृक्ष

विचार विघडले की विकार तोंड वर काढतात आणि विचार सुधारले तर माणसं आकार घेऊ लागतात, देऊ लागतात. मग हीच माणसं पुढेपुढे जाऊन आपलं कुटुंब, समाज, देश, विश्व समृद्ध करतात, तेव्हाच ती ख-या **Homo sapiens** चा वंशवेल पुढे नेऊ लागतात. लेखक मंगेश कोळी यांच्या विचारवृक्ष या पुस्तकातून हाच प्रपंच दिसून येतो. आत्मविश्वास, ध्येयप्राप्ती, सदविचार,

व्यक्तिमत्व विकास, स्वतंत्र विचारसरणी इत्यादी बौद्धिक आणि मानसिक पैलू अगदी साध्या, सोप्या, सहजतेने लेखकाने आपल्यासमोर मांडले आहेत.

सध्याच्या श्री जी, फोर जी युगात माणूस सुसाट गुंतत चाललाय. त्याचा परतावा तंत्रज्ञान, विकास या बाबीमधून नक्कीच दिसून येतोय पण त्यामानाने त्याच्या मूलभूत, संस्कारी, मानवतावादी विचारांची गाडी मात्र म्हणावी तशी धावत नाहीय. आत्मविश्वास गमावलेल्या, तरुणपणातच गर्भगळीत झालेल्यांना शारिरीक ताकदीपेक्षा मानसिक मजबुतीची जास्त गरज असते. अशा अनामिक झालेल्यांना नावारूपास आणण्यासाठी सदर पुस्तकाचा नक्कीच आधार होईल यात शंकाच नाही. लेखकाने वेगवेगळ्या सुविचारांमधून, बोधकथांमधून आपला संदेश अगदी मुद्देसूद मांडला आहे. त्यातच प्रस्तुत लेखक हे स्वतःच मानसशास्त्राचे अभ्यासक असल्याने त्यांची संशोधक वृत्ती ठिकठिकाणी दिसून येते.

अजाणतेपणे हातून घडलेल्या चुकांमुळे आलेले एखादे अपयशाचे ज्या त्या वेळी मनन, चिंतन करून त्यापासून पुढील जीवनात धडा घेतला पाहिजे. हे विद्यार्थी /

विद्यार्थिनी यांनी बोध घ्यायला हवा. अशा काही गोष्टी लेखकाने त्यांच्या शैलीत उदाहरणासह पटवून दिलेले आहे.

काही ठिकाणी अनेक थोर व्यक्तींच्या सुविचारांचाही उल्लेख दिसून येतो. व्यक्तिमत्व विकास हा विषय फारच व्यापक आहे या विषयावरच लेखकाची तीन पुस्तके प्रकाशित झाली आहेत. मोठ-मोठे लेखक, विचारवंत, तज्ज्ञ यानीही पुस्तके लिहिली आहेत, जाहीर सभेतून विचार मांडलेले आहेत. परंतु माझ्या माहितीप्रमाणे लेखकांचे वय आणि त्यांनी याक्षेत्रात पदार्पण केलेला कालावधी विचारात घेतल्यास त्यांचे हे विचारवृक्ष हे पुस्तक एक वेगळा ठसा उमटवणारे आहेत यात मात्र शंका नाही. सर्वच आबालवृद्ध, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी यांना सावली देणार्या या विचारवृक्षाला शुभेच्छा. लेखक मंगेश कोळी आणि सदर पुस्तक तमाम वाचकांसाठी प्रसिद्ध करून देणारे डॉ. सुनील दादा पाटील (कवितासागर प्रकाशन) यांना खूप सा-या सदिच्छा.

- हृषीकेश विटेकरी (शिरोळ)

7350072788, 8793748001

- Title - **Yashomandir (विचारवृक्ष)**
- Author - **Mangesh Vitthal Koli (मंगेश विठ्ठल कोळी)**
- Price - **Rs. 65 /-** (मूल्य 65/- रुपये)
- Subject - **Personality Development (व्यक्तिमत्व विकास)**
- **ईबुक**- फेसबुक, मोबाईल व इंटरनेटवर उपलब्ध
- Published in India in 2015 by - **Dr. Sunil Patil (डॉ. सुनील पाटील)**
- **KavitaSagar Publication (कवितासागर प्रकाशन)**
- 02322 - 225500, **09975873569**
- sunildadapatil@gmail.com, sunil77p@rediffmail.com